

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE

z dnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, z późn. zm.¹⁾), art. 4¹ ust. 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.²⁾) oraz art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w treści stanowiącej załącznik do uchwały.

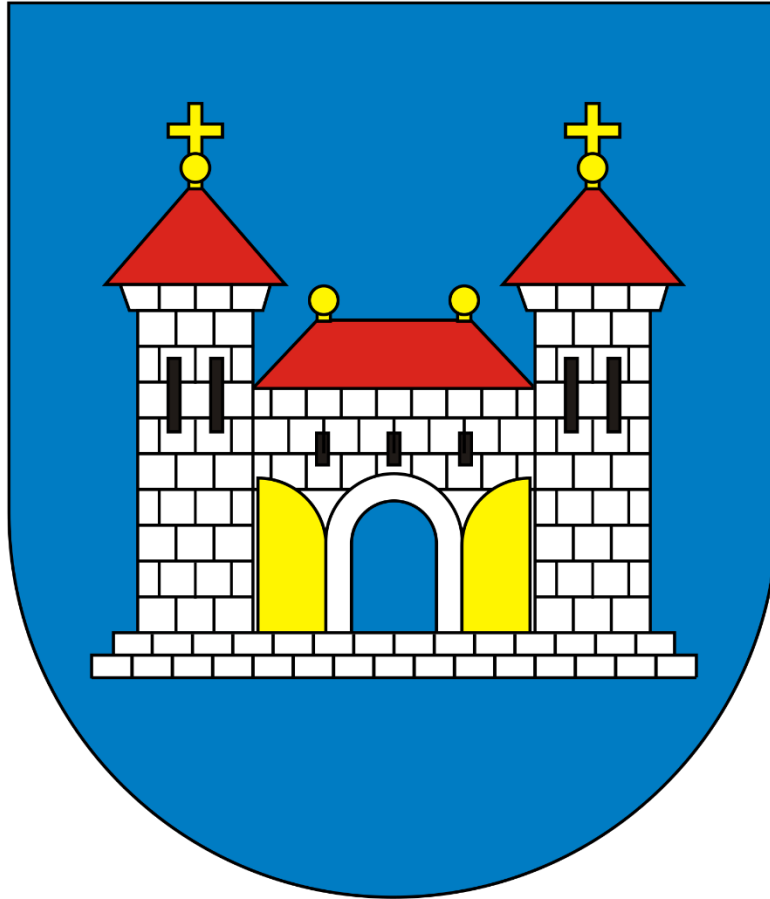
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Żnina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2026 r.

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1436 oraz z 2026 r. poz. 252.

²⁾Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2022 r. poz. 2600.

Załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Żninie
z dnia 2026 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026-2029

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
1.1. Czym jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.....	3
1.2. Podstawowe pojęcia i terminy.....	4
1.3. Metodologia badań własnych.....	7
1.4. Wstęp do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029	8
II. Dane statystyczne – demografia Gminy Żnin	11
III. Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin.....	18
3.1. Wyniki Diagnozy Problemów Społecznych dla Gminy Żnin opracowanej w 2024 r. .	19
3.1.1. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych.....	19
3.1.2. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców	33
3.1.3. Wnioski dotyczące przedstawicieli lokalnych instytucji – dane z wywiadu fokusowego.....	47
3.2. Wyniki badania potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.....	48
3.3. Analiza SWOT dotycząca problemów społecznych w Gminie Żnin.....	57
IV. Realizacja Programu	58
V. Cele i zadania Programu	59
VI. Źródła i zasady finansowania zadań	67
VII. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie	68
VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie	70
IX. Monitoring oraz ewaluacja programu.....	71
X. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 -2029.....	73
XI. Podsumowanie.....	76

I. Wprowadzenie

1.1. Czym jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi podstawowy dokument określający lokalną politykę w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i ograniczania szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Jest on narzędziem, dzięki któremu samorząd realizuje swoje ustawowe zadania związane zarówno z ochroną zdrowia publicznego, jak i z zapewnianiem bezpieczeństwa oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Obowiązek przygotowywania Programu wynika przede wszystkim z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która wprost nakazuje gminom przyjmowanie dokumentu określającego działania w tym obszarze oraz wskazuje, że zadania te stanowią zadania własne gminy. Równocześnie ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje samorządy do prowadzenia działań z zakresu profilaktyki oraz ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych., co również realizowane jest w ramach gminnych programów. Tym samym Program uzupełnia i porządkuje zakres działań wynikających z kilku aktów prawnych, w tym także z ustawy o zdrowiu publicznym oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania ujęte w Programie są finansowane przede wszystkim ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpkowe”). Jednocześnie realizacja Programu może być uzupełniająco finansowana także z innych środków pozostających w dyspozycji gminy (np. środków własnych) oraz z pozyskiwanych źródeł zewnętrznych, w tym dotacji w ramach programów rządowych lub środków unijnych, o ile są one przeznaczane na działania zgodne z zakresem Programu i przyjętymi uchwałami budżetowymi.

Zgodnie z przepisami środki te mogą być przeznaczane wyłącznie na realizację zadań określonych w Programie, co czyni go dokumentem o charakterze nie tylko strategicznym, lecz także finansowym. Program wyznacza więc ramy, w których gmina planuje i prowadzi działania profilaktyczne, edukacyjne, interwencyjne i pomocowe, a także działania wspierające lokalne instytucje uczestniczące w systemie przeciwdziałania uzależnieniom.

Przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazują, że Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest uchwalany na okres nie dłuższy niż cztery lata. Przyjęcie Programu w tej perspektywie czasowej pozwala na spójne zaplanowanie celów strategicznych oraz głównych kierunków działań, a także sprzyja zachowaniu ciągłości i stabilności realizowanej polityki społecznej oraz koordynacji działań podejmowanych przez różne podmioty działające na poziomie lokalnym.

Jednocześnie Program pozostaje dokumentem „żywym”, który w trakcie okresu obowiązywania może podlegać aktualizacji i dostosowaniu do zmieniających się uwarunkowań, potrzeb oraz wyzwań społecznych. Wprowadzanie zmian do Programu następuje w drodze uchwały rady gminy i może być związane m.in. z koniecznością reagowania na zmiany w zachowaniach mieszkańców, pojawianiem się nowych problemów lub modyfikacją dostępnych lokalnych zasobów oraz instrumentów realizacji działań.

Kluczowym elementem przygotowywania Programu jest diagnoza lokalna. Rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom wyraźnie podkreślają, że rzetelne planowanie działań powinno opierać się na analizie sytuacji w konkretnej społeczności, a nie na intuicji, czy powielaniu rozwiązań stosowanych w innych miejscach. Diagnoza pozwala rozpoznać skalę i charakter problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji, zidentyfikować grupy szczególnego ryzyka, ocenić funkcjonujące lokalnie zasoby pomocowe oraz określić postawy mieszkańców wobec poszczególnych zjawisk. Dostarcza również podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań i umożliwia planowanie kolejnych, bardziej adekwatnych interwencji.

1.2. Podstawowe pojęcia i terminy

W celu przybliżenia zarówno zastosowanych metod badawczych w części diagnostycznych, jak i pozostałych fragmentów Programu, poniżej prezentujemy zestawienie najważniejszych pojęć i terminów naukowych, które zostały wykorzystane w niniejszym raporcie.

BADANIE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH (*DESK RESEARCH*) – technika badań jakościowych i czasem ilościowych polegająca na przeszukaniu i interpretacji istniejących źródeł wiedzy na badany temat (dokumentów, mediów, literatury przedmiotu itp.). W niniejszym Programie źródłem tego typu danych były przede wszystkim dane pozyskane z Miejskiego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Żninie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie.

SONDAŻ (BADANIE SONDAŻOWE) - jest to metoda badawcza służąca zazwyczaj do badania danej populacji, której nie da się obserwować bezpośrednio. Polega na przebadaniu wyselekcjonowanej z populacji mniejszej próby respondentów, przy pomocy kwestionariusza lub ankiety.

CAWI (Computer-Assisted Web Interview) – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej – technika zbierania informacji w badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

PAPI (ang. Paper And Pencil Interview) – technika badawcza, w której badacz przeprowadza z respondentem wywiad ustrukturyzowany zaznaczając odpowiedzi badanego w przygotowanym narzędziu, jakim jest kwestionariusz wywiadu.

BADANIA FOKUSOWE FGI (Focus Group Interview) – zogniskowany wywiad grupowy, prowadzony z wybranymi respondentami o charakterze dyskusji opartej na wcześniej przygotowanym scenariuszu, nad którego przebiegiem czuwa moderator zadający uczestnikom pytania dotyczące określonego tematu. Celem moderatora jest wyzwolenie odpowiednich reakcji uczestników (grupy focusowej), co umożliwi zrozumienie ich poglądów, opinii.

ZACHOWANIA RYZYKOWNE – zachowania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji, zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego. Do zachowań ryzykownych zaliczamy: palenie tytoniu, używanie środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków), wczesną aktywność seksualną, zachowania agresywne i przestępcze.

ZAGROŻENIA BEHAWIORALNE - zachowania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji, zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego, które mogą prowadzić do uzależnień czynnościowych (związanych z zachowaniami, a nie substancjami), tj. hazard, korzystanie z Internetu, uzależnienie od gier

komputerowych, zakupoholizm, pracoholizm; uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, opalania się czy kompulsywne objadanie się.

PROBLEM SPOŁECZNY – to zaobserwowane lub spodziewane (potencjalne) zjawisko społeczne – stan, proces lub układ warunków – które uznano za niekorzystne, wywołujące pośrednio lub bezpośrednio straty finansowe i wymagające interwencji: przeciwdziałania, redukcji szkód lub rozwinięcia równoważących je potencjałów.

KWESTIA SPOŁECZNA – bariera w społeczeństwie, która utrudnia prawidłowe funkcjonowanie oraz osiągnięcie optymalnego rozwoju i realizacji potrzeb. Ma charakter masowy i szczególnie dotkliwe skutki społeczne. Bardzo często diagnozy problemów społecznych służą zidentyfikowaniu kwestii społecznych lub są ukierunkowane na zbadanie kwestii, które zostały już wcześniej rozpoznane.

NORMY SPOŁECZNE – przyjęte w danej społeczności względnie trwałe wzorce funkcjonowania akceptowalnego społecznie; to zbiory nieformalnych reguł określających, co jest, a co nie jest akceptowane w danej społeczności. To także oczekiwane społecznie wzorce funkcjonowania poszczególnych grup i jednostek.

PROFILAKTYKA – zapobieganie powstaniu niekorzystnego zjawiska, zanim ono wystąpi, poprzez oddziaływanie zawczasu na jego rozpoznane przyczyny lub poprzez budowanie zabezpieczeń przed tym zjawiskiem, wyprzedzające łagodzenie skutków zjawiska, któremu zapobiec się nie da. Współczesne rozumienie profilaktyki uwzględnia jej podział na trzy poziomy:

- **PROFILAKTYKA UNIWERSALNA** – profilaktyka kierowana do populacji uniwersalnej (np. wszystkich uczniów w określonym wieku), bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych; ma na celu przeciwdziałanie inicjacji poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka.
- **PROFILAKTYKA SELEKTYWNA** – profilaktyka ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup uczniów w społeczności szkolnej; ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych.

- *PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA* – profilaktyka kierowana do osób, u których rozpoznano objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY – działania psychoedukacyjne podejmowane według określonych wzorców, których celem jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym odbiorców i szkodom w ich otoczeniu.

PROGRAM REKOMENDOWANY – program profilaktyczny oparty na naukowych podstawach teoretycznych, wykorzystujący skuteczne strategie profilaktyczne, zmniejszający wpływ czynników ryzyka zachowań problemowych, wzmacniający działanie czynników chroniących przed zachowaniami problemowymi. Tego typu programy charakteryzują się odpowiednią intensywnością działań i czasem ich trwania, są realizowane przez odpowiednio przygotowaną kadrę, a przede wszystkim mają potwierdzony w badaniach ewaluacyjnych wysoki standard wdrożenia lub skuteczność oddziaływania. Krajowe programy profilaktyczne spełniające te kryteria działają w ramach SYSTEMU REKOMENDACJI.

SYSTEM REKOMENDACJI – zadanie realizowane od 2010 r. we współpracy trzech instytucji – Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dawniej: Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. W ramach systemu dokonywana jest ocena programów z obszarów promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień (profilaktyki narkomanii, profilaktyki problemów alkoholowych) oraz programów profilaktyki innych zachowań problemowych (ryzykownych) dzieci i młodzieży.

1.3. Metodologia badań własnych

Należy tak zaplanować działania diagnostyczne, aby dostarczały możliwie jak najwięcej wiedzy odnośnie do sformułowanych problemów. W tym celu wskazane jest wykorzystanie różnorodnych narzędzi badawczych. Spełnione zostanie tym samym założenie o triangulacji metod¹ pozwalające holistycznie spojrzeć na badane problemy. Triangulacja metod badawczych polega na wykorzystaniu wielu różnych metod badawczych. Prowadzi to do

¹ Rzeszutek, I. (2018). Triangulacja w badaniach społecznych. *Młoda Humanistyka*, 12(2), 1-11.

ograniczenia błędu pomiarowego oraz podniesienia jakości badania i odniesienia zebranych danych do siebie.

W celu triangulacji można wykorzystać zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe. Może się okazać, że pewne narzędzia będą przeszacowywać skalę danego problemu (np. badania ankietowe dotyczące przekonań normatywnych o spożyciu narkotyków, które są zawyżone), a inne nie oszacują tej skali w pełnym zakresie (np. dane zastane z policji, które nie obejmują wszystkich sytuacji spożycia narkotyków). W celu zbliżenia się do odkrycia wartości rzeczywistej można zminimalizować błąd pomiarowy właśnie poprzez triangulację.

Do tworzenia Programu wykorzystano niniejsze metody:

1. Analiza dokumentów i danych zastanych – opiera się na poszukiwaniu danych i informacji już zebranych np. dokumentacja szkolna.
2. Badania kwestionariuszowe wykonywane techniką *CAWI* (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW) – technika badawcza, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej;
3. Zogniskowane wywiady grupowe *FGI* – polegające na zaproszeniu wybranej, niewielkiej grupy respondentów w celu realizacji wywiadu grupowego i przeprowadzeniu spotkania dyskusyjnego na określone obszary tematyczne. Wywiad prowadzony jest przez moderatora w oparciu o ustalony wcześniej scenariusz.
4. SONDAŻ (BADANIE SONDAŻOWE) - jest to metoda badawcza służąca zazwyczaj do badania danej populacji, której nie da się obserwować bezpośrednio. Polega na przebadaniu z populacji mniejszej próby respondentów, przy pomocy kwestionariusza lub ankiety.

1.4. Wstęp do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, zwany dalej Programem został opracowany w oparciu o Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych, przygotowaną w 2024 roku oraz w oparciu o Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin przeprowadzone w 2025 roku. Raporty te dostarczyły rzetelnych danych dotyczących sytuacji mieszkańców, w tym skali używania substancji psychoaktywnych, postaw społecznych,

dostępności pomocy oraz zasobów instytucjonalnych. Wyniki badań pozwoliły określić obszary problemowe wymagające działań priorytetowych oraz dopasować narzędzia pracy do charakteru i intensywności stwierdzonych zjawisk. Program jest więc odpowiedzią na rzeczywiste problemy lokalnej społeczności, a nie tylko realizacją ogólnych założeń wynikających z ustaw.

Program obejmuje działania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, a także zagrożeniami behawioralnymi w Gminie Żnin zwanej dalej Gminą. Zawarte w niniejszym dokumencie ustalenia wyznaczają również zakres i sposób realizacji innych zadań własnych gminy związanych z problematyką uzależnień i nadużywania substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałaniem przemocy. Główną podstawę prawną Programu stanowią:

- 1) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 2) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 3) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.),
- 4) ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.),
- 5) ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2026 r. poz. 149),
- 6) rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu z dnia 27 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1936),
- 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
- 8) Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Kujawsko-Pomorskim na lata 2026-2030 z dnia 26 stycznia 2026 r. (załącznik do uchwały Nr XX/291/26 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego).

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Reguluje ona w sposób kompleksowy zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich

realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu i określa podstawy leczenia odwykowego.

Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań w przedmiotowym zakresie są organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Zadania samorządów gminnych ujmowane są w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Program zawiera także propozycje realizacji zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej dnia 14 marca 1985 r.

Zadania te wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art.

22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z przepisami tej ustawy²;

2) pomoc w leczeniu, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;

3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Gmina Żnin systematycznie podejmuje wysiłki w kierunku wsparcia zdrowia psychicznego i dobrostanu swoich mieszkańców, rozszerzając w ostatnich latach zakres aktywności o działania związane z uzależnieniami behawioralnymi. Uzależnienia te, obejmujące problematykę taką jak nadmierne korzystanie z mediów cyfrowych, hazard czy inne zachowania kompulsywne, stanowią coraz większe wyzwanie dla współczesnych społeczności. Dzięki działaniom informacyjno-edukacyjnym, profilaktycznym oraz przeciwdziałaniu skutkom powyższego zjawiska Gmina Żnin ma zamiar nie tylko zmniejszyć występowanie uzależnień behawioralnych, ale także zwiększyć ogólną świadomość na temat ich wpływu na zdrowie i dobrostan mieszkańców.

II. Dane statystyczne – demografia Gminy Żnin

Gmina Żnin to gmina miejsko-wiejska, leżąca w powiecie żnińskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Gmina Żnin graniczy z gminami: Barcin, Damasławek, Dąbrowa, Gąsawa, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn, Rogowo, Szubin, Wapno. Siedzibą gminy jest miasto Żnin. Powierzchnia Gminy Żnin wynosi 250,43 km², co stanowi 25,55% powierzchni powiatu, 1,4 % powierzchni województwa. Składa się z następujących sołectw: Białozewin, Bożejewice, Bożejewiczki, Brzyskorzystew, Brzyskorzystewko, Cerekwica, Chomiąza Księża, Dobrylewo, Dochanowo, Gorzyce, Jadowniki Bielskie, Jadowniki Rycerskie, Januszkowo, Jaroszewo, Kaczkowo, Kaczkówko, Kierzkowo, Murczyn, Murczynek, Nadborowo, Paryż, Podgórzyn, Podobowice, Redczyce, Rydlewo, Sarbinowo, Sielec, Skarbienice, Słabomierz, Słębowo, Sobiejuchy, Sulinowo, Sulinowo Bekańówka, Ustaszewo, Uścikowo, Wawrzynki, Wenecja, Wilczkowo, Wójcin, Żnin-Wieś.³

² OBWIESZCZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 1449).

³ Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Rysunek 1. Gmina Żnin.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin, 2024 r.*

Liczba mieszkańców Gminy Żnin (stan na 31.12.2025, źródło: Urząd Miejski w Żninie) wynosi 22 354. W tym osoby w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) stanowią 17,49% mieszkańców, osoby w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat) – 57,07%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 25,44%.

Tym samym widoczny jest spadek liczby mieszkańców względem roku 2024 – o 257 osoby. Zmniejszyła się liczba zarówno osób w wieku przedprodukcyjnym (o 146 osób), jak i produkcyjnym (o 181 osób). Wzrasta natomiast liczba mieszkańców w wieku

poprodukcyjnym (o 70 osób), tym samym rośnie odsetek tej grupy wiekowej w strukturze mieszkańców Gminy, z 24,84% do 25,44% w przeciągu ostatniego roku, co wskazuje na rosnące zjawisko starzejącego się społeczeństwa.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Żnin w latach 2024-2025.

Mieszkańcy	2024 r. (stan na 31.12.2024)	2025 r. (stan na 31.12.2025)
Ogółem	22 611	22 354
W wieku przedprodukcyjnym	4 056	3 910
W wieku produkcyjnym	12 938	12 757
W wieku poprodukcyjnym	5 617	5 687
Kobiety	11 597	11 468
Mężczyźni	11 014	10 886

Źródło: Urząd Miejski w Żninie.

Dowodem na starzejące się społeczeństwo jest również utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, poniżej wykazano zestawienie za lata 2022-2025, w każdym z nich uzyskiwano ujemny przyrost naturalny, w 2025 r. osiągnął najniższą wartość, kiedy to zgonów było aż o 150 więcej niż urodzeń.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Żnin w latach 2022-2025.

Ruch naturalny	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.
Urodzenia żywe	185	167	131	114
Zgony	287	286	255	264
Przyrost naturalny	-102	-119	-124	-150

Źródło: Urząd Miejski w Żninie.

Poniżej przedstawiono populację dzieci i młodzieży uczącej się na terenie Gminy Żnin, będących częstymi odbiorcami działań realizowanych w ramach Programu.

Tabela 3. Liczba dzieci i uczniów w placówkach na terenie Gminy Żnin w roku szkolnym 2025/2026.

Liczba dzieci i uczniów w roku szkolnym 2025/2026				
Nazwa placówki	Szkoły podstawowe	Oddziały „0”	Przedszkola	Razem
Placówki publiczne				
Przedszkole Miejskie nr 1 w Żninie	0	0	133	133
Przedszkole Miejskie nr 2 w Żninie	0	0	160	160
Szkoła Podstawowa nr 1 w Żninie	519	0	0	519
Szkoła Podstawowa nr 2 w Żninie	446	48	0	494
Szkoła Podstawowa nr 5 w Żninie	546	49	0	595
Szkoła Podstawowa w Januszkowie	97	19	0	116
Szkoła Podstawowa w Słębowie	79	17	0	96
Razem	1687	133	293	2113
Placówki niepubliczne				
Zespół wychowania przedszkolnego w Gorzycach	0	0	13	13
Punkt Przedszkolny „Terapeutyczne Senso Szkraby”	0	0	24	24
Przedszkole „U Boba” w Żninie	0	0	47	47
Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek w Żninie	0	0	83	83
Przedszkole nr 3 w Żninie	0	0	132	132
Przedszkole Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Żninie	0	0	86	86
NSP w Bożejewicach	46	12	0	58
NSP w Brzyskorzystwi	53	13	0	66
NSP w Gorzycach	70	9	0	79
Razem	169	34	385	588
Łącznie placówki publiczne i niepubliczne	1856	167	678	2701

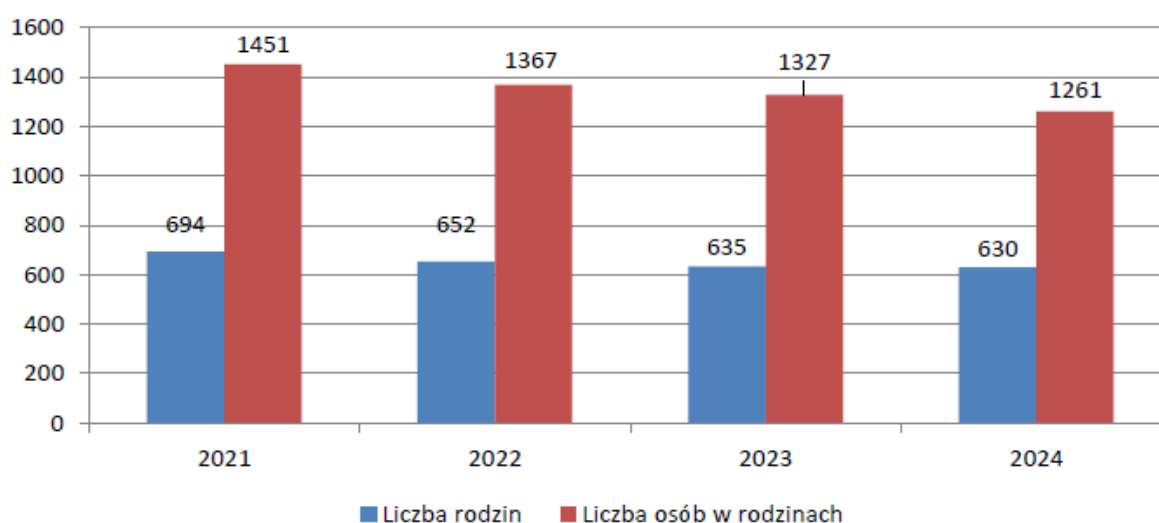
Źródło: Dane z Centrum Usług Wspólnych i Zarządzania Oświatą w Żninie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej mającą na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie byłyby one w stanie pokonać samodzielnie.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Żnin odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z różnych form pomocy Ośrodka na przestrzeni kilku ostatnich lat. W roku 2024 wsparciem objęto 1261 osób z 630 rodzin, co stanowi 5,61% ogółu mieszkańców gminy. Widoczna jest malejąca liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni ostatnich czterech lat, z 1451 osób w roku 2021 do 1261 osób w roku 2024. Liczba mieszkańców gminy w roku 2021 wyniosła 23 364 osoby (dane z Raportu o Stanie Gminy Żnin za rok 2023), tym samym odsetek osób korzystających z pomocy również zmalał – z 6,21% do 5,61%

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie za 2024 rok.

Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące powodów ubiegania się o pomoc w latach 2022-2024. Dominującymi powodami są: długotrwała choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie. Spośród nich, jedynie w przypadku ubóstwa widoczna jest tendencja spadkowa, co może wskazywać na polepszającą się sytuację finansową mieszkańców Gminy Żnin. Niestety w pozostałych przypadkach liczba ta rośnie, należy zwrócić uwagę, że problemy związane długotrwałą chorobą czy niepełnosprawnością mogą się pogłębiać w następnych latach ze względu na starzejące się społeczeństwo.

Tabela 4. Liczba rodzin według wybranych powodów ubiegania się o pomoc w latach 2022-2024.

Powody ubiegania się o pomoc	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ubóstwo	314	315	290
Sieroctwo	1	0	1
Bezdomność	12	19	36
Ochrona macierzyństwa	6	8	17
Bezrobocie	180	177	220
Niepelnosprawność	247	250	259
Długotrwała choroba	348	341	366
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	91	94	107
Przemoc domowa	89	21	36
Alkoholizm	28	20	42
Narkomania	1	2	8
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	8	14	9
Zdarzenie losowe	3	3	9
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	6	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie za 2024 rok.

Widoczny jest wzrost rodzin, którym udzielono pomocy w postaci specjalistycznej pracy socjalnej oraz liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Natomiast liczba „Niebieskich Kart” nieco się obniżyła i w 2024 roku było ich 117 (względem 123 w roku 2022 i 122 w roku 2023).

Tabela 5. Rodziny objęte specjalistyczną pracą socjalną, asystenturą rodziny oraz liczba „Niebieskich Kart”.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin, którym udzielano pomocy w postaci specjalistycznej pracy socjalnej	8	45	50
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	48	52	62
Liczba „Niebieskich Kart”	123	122	117

Źródło: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie za lata 2022-2024.

Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przestrzega zasad ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Żnin. Na podstawie sprawozdania KCPU G1 za rok 2024, przekazanego przez Gminę Żnin do Systemu Statystyki

w Ochronie Zdrowia ustalono, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) została określona na poziomie:

- a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo: 85
- b) powyżej 45% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa): 75
- c) powyżej 18% zawartości alkoholu: 75
- d) łącznie: 235

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia) została ustalona na poziomie:

- a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo: 65
- b) powyżej 45% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa): 15
- c) powyżej 18% zawartości alkoholu: 15
- d) łącznie: 95

Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2024, ważnych było łącznie 226 zezwoleń, w tym 176 dla sklepów oraz 50 dla gastronomii. W trakcie 2024 roku wygaszono 29 zezwoleń, 26 z powodu zamknięcia punktów sprzedaży, a 3 z powodu niezłożenia oświadczenia.

Liczba punktów sprzedaży w Gminie Żnin wygląda następująco (stan na 31 grudnia 2024):

1. Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 65 (sklepy)
2. Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - 28 (gastronomia)

Łącznie: 93 punkty sprzedaży

Tym samym liczba mieszkańców (22 611, źródło: Sprawozdanie KCPU-G1 za rok 2024) przypadająca na jeden punkt sprzedaży to ok. 243, co jest wynikiem niższym niż średnia krajowa wynosząca 302 osób oraz średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosząca 317 osób.⁴

Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Żnin.

⁴ Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2024 roku. Zestawienie statystyczne Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, stan na 28 października 2025 r.

Należy zwrócić uwagę na rosnące liczby: przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia, wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie uczestników postępowania do podjęcia leczenia odwykowego oraz liczby grup diagnostyczno-pomocowych, w skład których wchodziłi członkowie Komisji. Wszystkie te wskaźniki wzrosły na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Rośnie również liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym, należy zwrócić uwagę, że liczba godzin jego funkcjonowania wzrosła z 40 do 64 między 2022 a 2023 rokiem, między rokiem 2023 a 2024 utrzymała się na tym samym poziomie, natomiast wzrosła liczba udzielonych porad – w szczególności osobom z problemem alkoholowym.

Tabela 6. Zestawienie działań podejmowanych przez Komisję oraz Punkt Konsultacyjny.

	2022	2023	2024
Przeprowadzone rozmowy związane z motywowaniem osób uzależnionych do podjęcia leczenia + członkami rodzin osób z problemem alkoholowym	16+6	27+20	21+32
Wnioski skierowane do Sądu o zobowiązanie uczestników postępowania do podjęcia leczenia odwykowego	13	24	33
Liczba grup diagnostyczno-pomocowych ds. przeciwdziałania przemocy domowej, w skład których wchodziłi w roku sprawozdawczym członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	24	38	40
Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym, w tym:	724	884	980
• Osoby z problemem alkoholowym	455	581	683
• Osoby z problemem narkotykowym	48	22	15
• Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	57	47	68
• Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	4	8
• Osoby doznające przemocy domowej	89	98	77
• Osoby stosujące przemoc domową	75	132	129

Źródło: Sprawozdania KCPU-G1 z lat 2022-2024.

III. Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin

Zgodnie z zaleceniami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinien stanowić najlepiej dostosowaną do lokalnych potrzeb odpowiedź na występujące w środowisku problemy społeczne. W tym celu podstawą opracowania Programu

na lata 2026–2029 była m.in. Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą, przeprowadzona w 2024 roku przez Centrum Działań Profilaktycznych. Diagnoza miała na celu rozpoznanie aktualnej sytuacji społecznej mieszkańców, określenie skali i charakteru zjawisk związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, występowaniem przemocy domowej i rówieśniczej, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych, a także ocenę potrzeb i oczekiwań społeczności w zakresie profilaktyki.

Dodatkowo w październiku oraz listopadzie 2025 roku przeprowadzono badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin. Ankieta obejmowała pytania dotyczące oceny dostępności i jakości usług społecznych, wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych, dostępności wsparcia w obszarze uzależnień oraz skali zauważalnych problemów społecznych na terenie gminy. Respondenci oceniali również funkcjonowanie instytucji i placówek pomocowych, realizację świadczeń społecznych, a także znaczenie wybranych obszarów rozwoju istotnych dla poprawy jakości życia. Wyniki dotyczące kwestii istotnych z punktu widzenia tworzenia Programu przedstawiono poniżej.

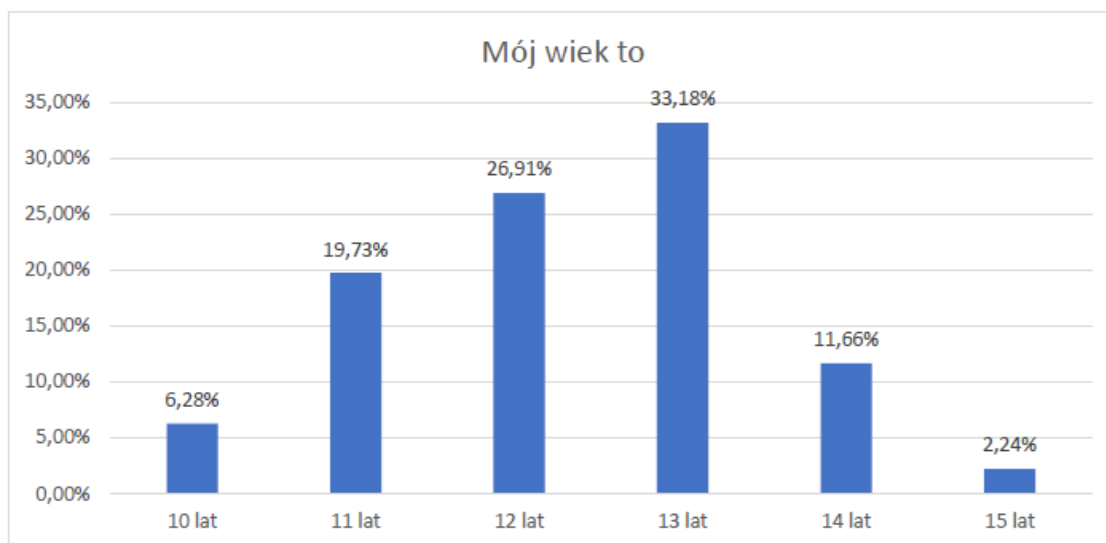
3.1. Wyniki Diagnozy Problemów Społecznych dla Gminy Żnin opracowanej w 2024 r.

Badaniem objęto grupę dorosłych mieszkańców Gminy Żnin oraz uczniów klas V-VIII szkół podstawowych z terenu gminy.

3.1.1. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych.

Łącznie analizie poddano odpowiedzi 225 uczniów. Przedział wiekowy respondentów biorących udział w badaniu wynosił od 10 do 15 lat. Najwięcej badanych osób miało 13 lat (33,18%) i 12 lat (26,91%). W dalszej kolejności udział w badaniu wzięli uczniowie mający 11 lat (19,73%) i 14 lat (11,66%). Najmniejszy odsetek stanowili młodzi mieszkańcy w wieku 15 lat (2,24%). Natomiast najmłodsi ankietowani mający 10 lat stanowili 6,28%.

Wykres 2. Wiek uczniów.

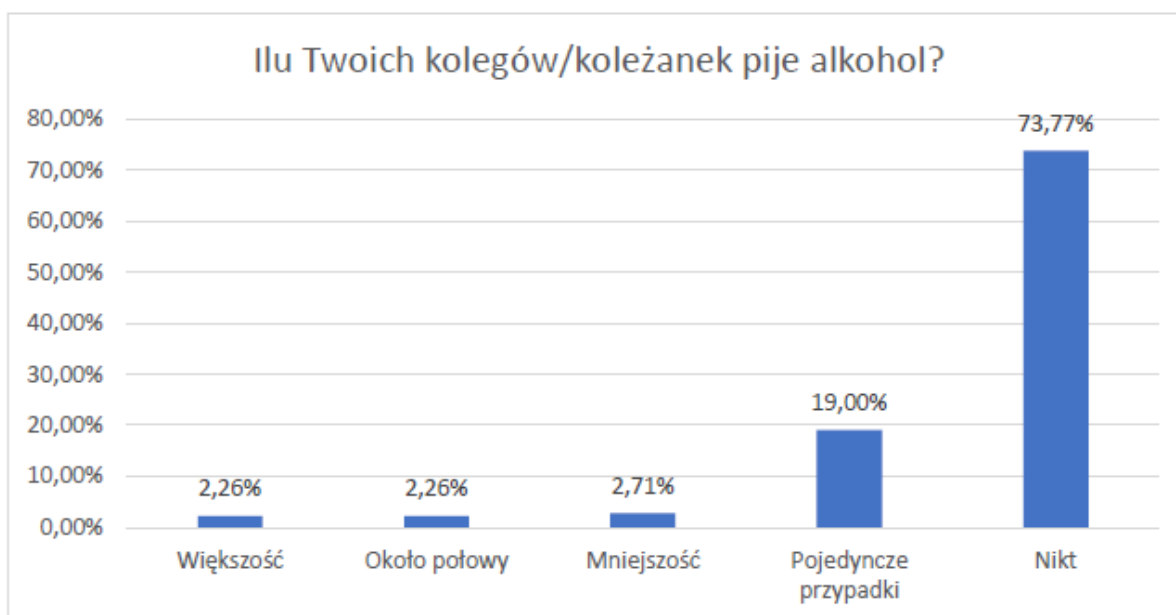

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.1.1. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych - alkohol

Wykres nr 3 przedstawia odpowiedzi na zadane uczniom pytanie **ilu/ile w przekonaniu ankietowanych kolegów/koleżanek z klasy pije alkohol**, 2,26% wskazało, że jest to większość, 2,71% wskazało na mniejszość, w opinii 2,26% respondentów jest to około połowy klasy, a co piąty ankietowany wskazał, iż są to pojedyncze przypadki (19%). W opinii większości uczniów żaden z ich rówieśników nie spożywa alkoholu (73,77%).

Wykres 3. Przekonania uczniów na temat spożywania alkoholu przez ich kolegów z klasy.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

W przeprowadzonym badaniu zapytano uczniów o występowanie jakościowych różnic między alkoholem występującym w piwie i wódce. Co piąty uczeń nie zna prawidłowej odpowiedzi na to pytanie i uznał za prawdziwe stwierdzenie, że „**alkohol występujący w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce**” (21%). To zdecydowanie wskazówka do pracy profilaktycznej w tym zakresie. Jednym z czynników chroniących przed spożywaniem alkoholu jest także wiedza dotycząca działania danej substancji. Nie jest to czynnik tak mocno kształtujący zachowania, jak przekonania normatywne, jednak wiedza w tym zakresie może być czynnikiem sprawdzającym, jaka jest ogólna świadomość dotycząca mechanizmów działania różnych substancji wśród uczniów i dorosłych mieszkańców. Niski poziom wiedzy powinien skłaniać do podjęcia odpowiednich działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki uniwersalnej.

Wykres 4. Przekonania uczniów na temat jakościowych różnic między alkoholem zawartym w piwie.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Wśród przebadanych uczniów blisko 82% stwierdziło, że nigdy nie spożywało alkoholu natomiast **18% uczniów wskazało, że jest po inicjacji alkoholowej**. To niepokojące dane, ponieważ w tym wieku spożywanie alkoholu ma bardzo niekorzystny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego dzieci i młodzieży.

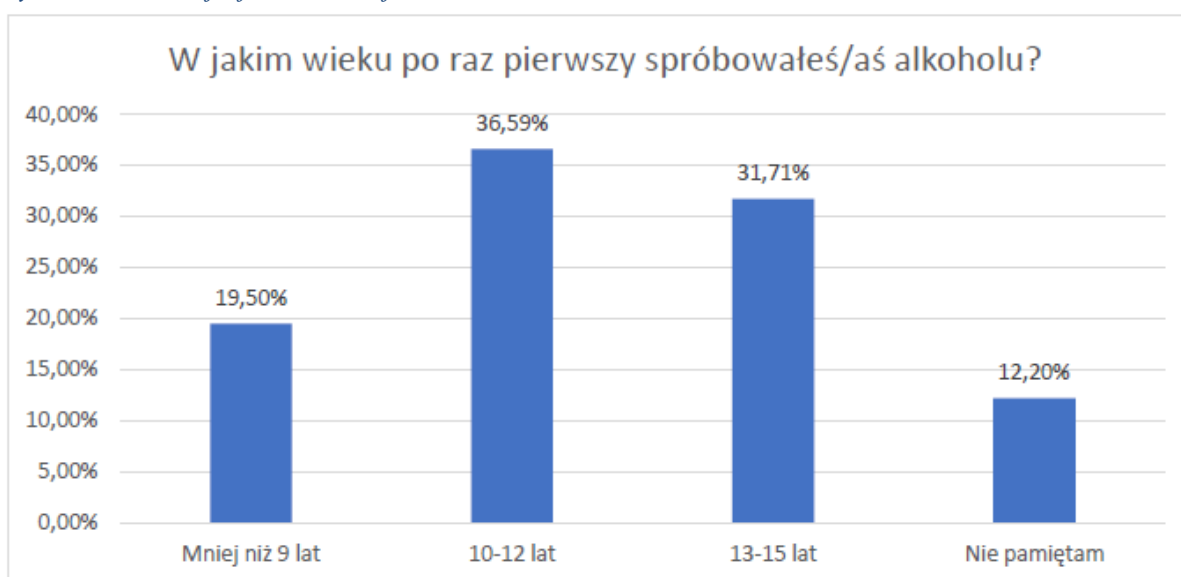
Wykres 5. Częstotliwość spożywania alkoholu wśród uczniów.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Ankietowanym, którzy wskazali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zadano pytanie o wiek ich inicjacji alkoholowej. Największy odsetek uczniów zazaczył, iż mieli wówczas 10-12 lat (36,59%). Co trzeci uczeń wskazał na przedział wiekowy 13-15 lat (31,71%). Wielu młodych deklaruje, że pierwszy raz spożywało alkohol poniżej 9 roku życia (19,50%). Natomiast 12,20% respondentów nie pamiętało w jakim wieku po raz pierwszy sięgnęli po alkohol. Warto podkreślić, że w tej części pytań wypowiedzieli się jedynie respondenci, którzy zadeklarowali przynajmniej jednokrotne spożycie alkoholu.

Wykres 6. Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów.

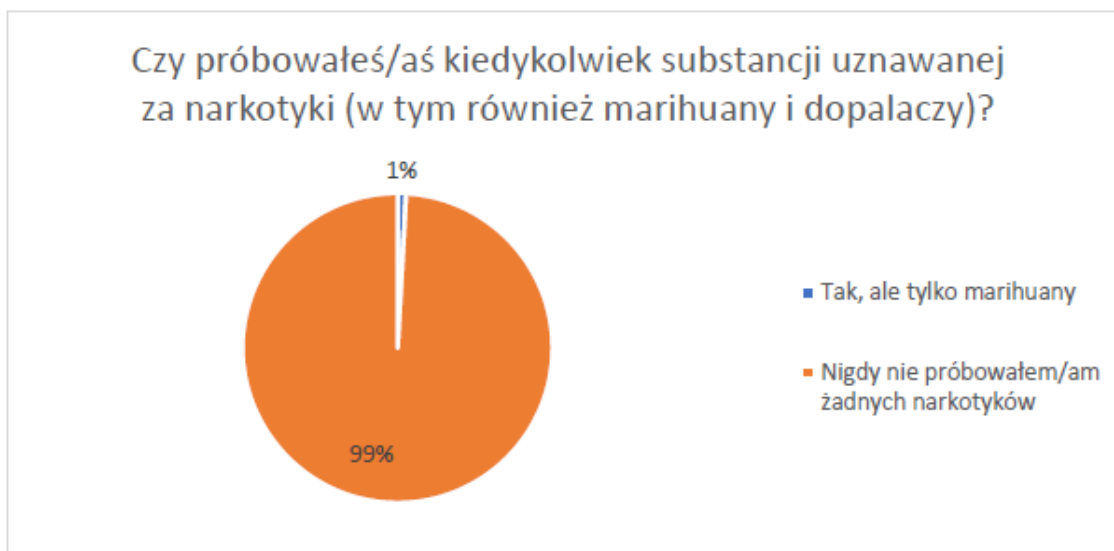

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

3.1.1.2. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych - narkotyki

Wśród przebadanych uczniów, zaledwie 1% ankietowanych wskazał, iż kiedykolwiek próbował narkotyków. Wyniki przedstawiono poniżej.

Wykres 7. Odsetek inicjacji narkotykowej wśród uczniów.

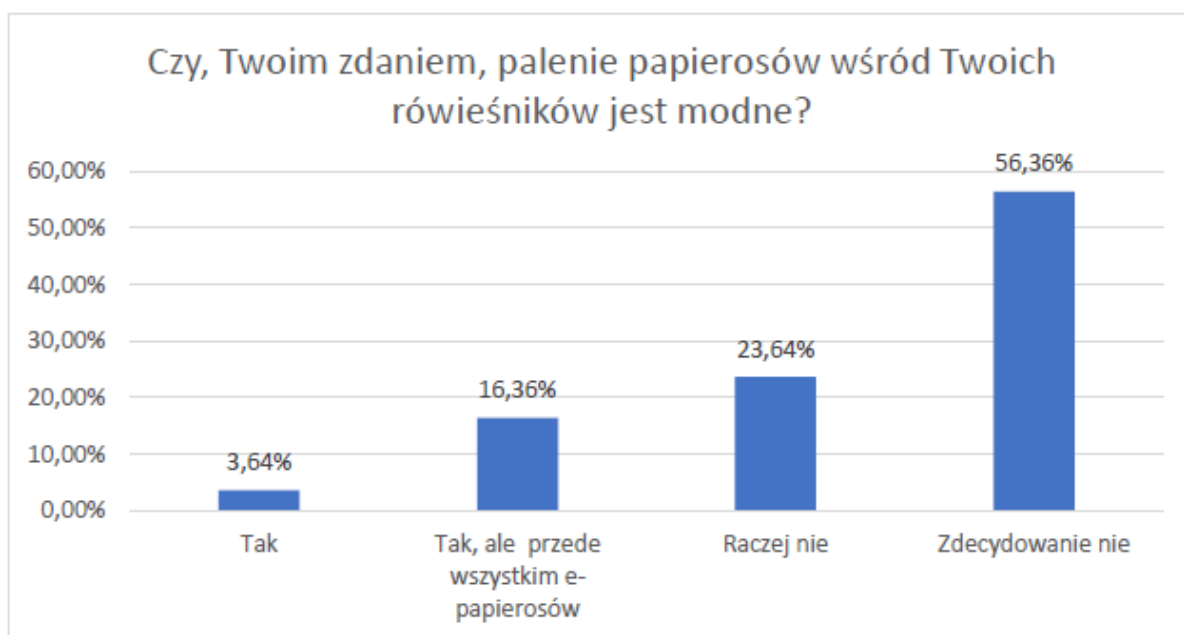

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

3.1.1.3. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych – nikotyna

W kontekście badania problemu używania papierosów przez młodzież i dzieci poddano analizie ocenę uczniów na temat tego, czy sięganie po wyroby nikotynowe wśród ich rówieśników jest modne. Z tym stwierdzeniem zgodziło się łącznie 20% respondentów, spośród których 16,36% uznało, że dotyczy to przede wszystkim e-papierosów.

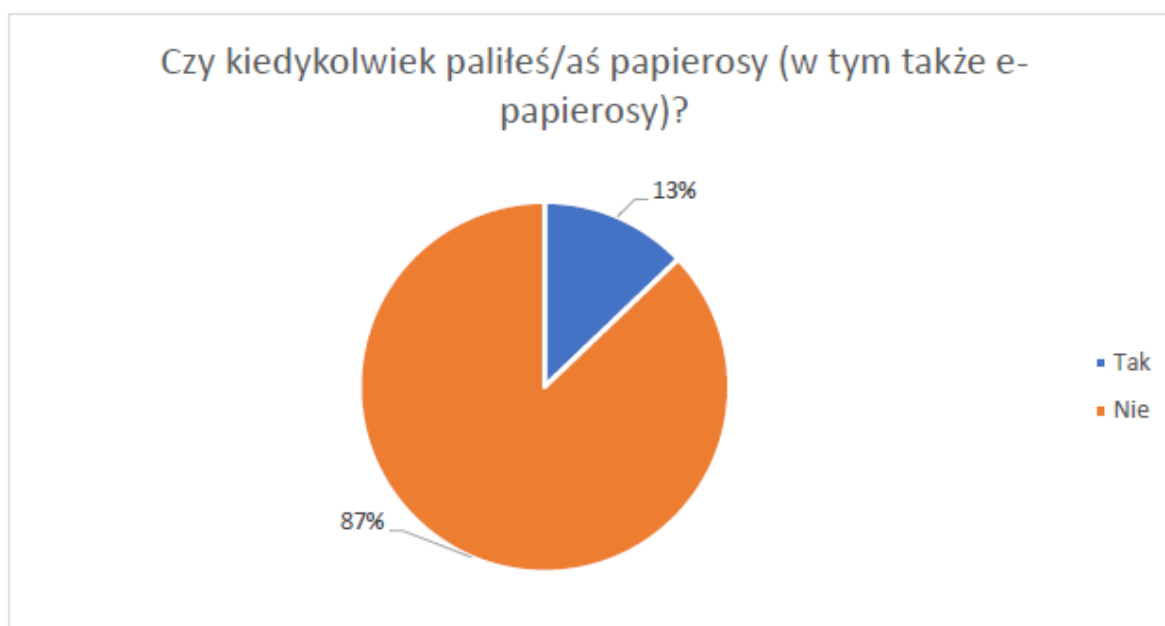
Wykres 8. Popularność palenia wyrobów nikotynowych wśród uczniów.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Większość (87%) dzieci i młodzieży, które wzięły udział w badaniu stwierdziła, że nigdy nie paliła papierosów, także elektronicznych. Częściej niż jeden na dziesięciu uczniów wskazał natomiast, że ma za sobą inicjację nikotynową (13%).

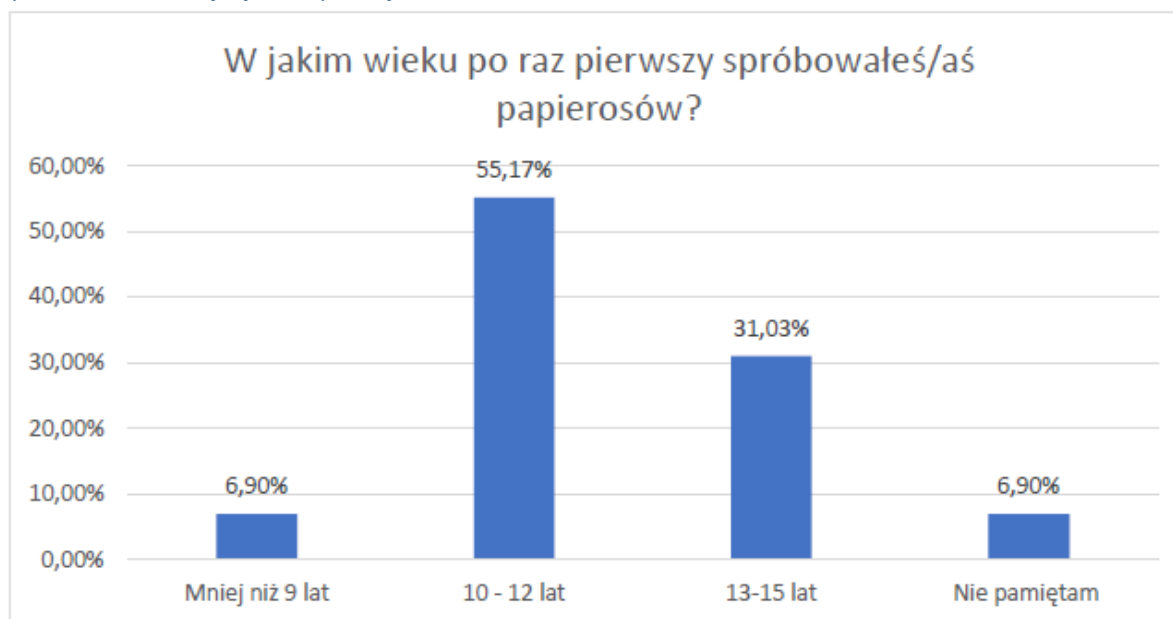
Wykres 9. Użycie wyrobów nikotynowych przez uczniów szkół.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko uczniowie, którzy kiedykolwiek palili papierosy, a więc procentowany rozkład odpowiedzi nie dotyczy całej próby badawczej uczniów. Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, największy odsetek ankietowanych miało wówczas 10-12 lat (55,17%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na 13-15 lat (31,03%) oraz na mniej niż 9 lat (6,90%). Tożsamy odsetek nie pamięta wieku inicjacji (6,90%).

Wykres 10. Wiek inicjacji nikotynowej wśród uczniów.

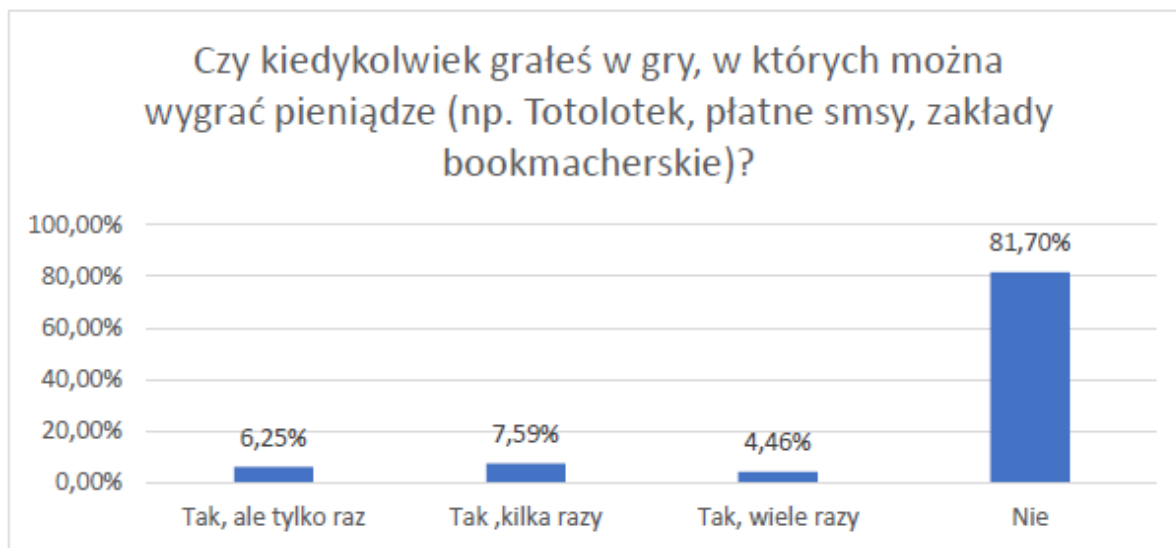
Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

3.1.1.4. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych – uzależnienia behawioralne

Zapytano uczniów czy kiedykolwiek grali w gry, w których można wygrać pieniądze (np. Totolotek, płatne smsy, automaty typu jednoręki bandyta).

Większość ankietowanych (81,70%) nie korzystało z takiej rozrywki. 4,46% z ankietowanych uczniów wskazało, że wielokrotnie korzystało z takiej możliwości, 7,59%, czyli co dwunasty uczeń wskazał na kilkukrotne korzystanie, natomiast 6,25% wskazało tylko na jednokrotną próbę.

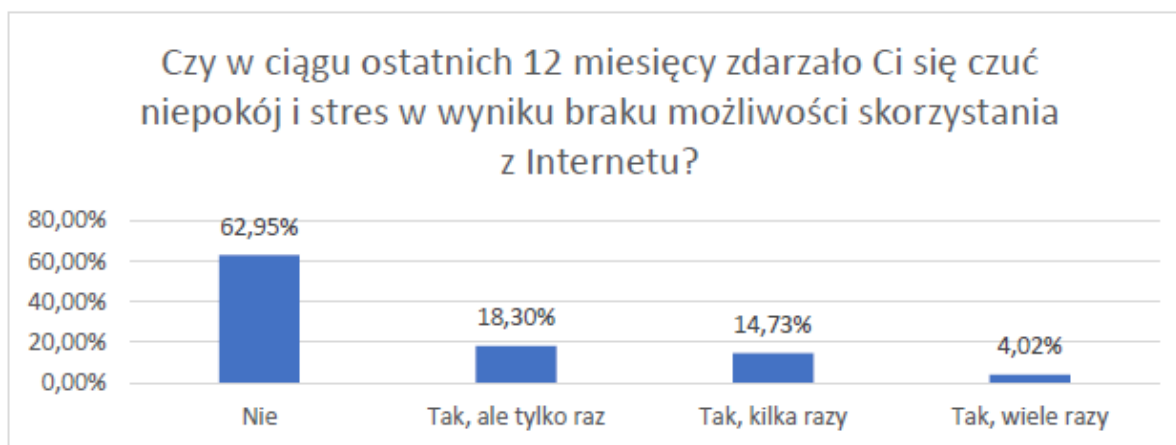
Wykres 11. Częstotliwość grania w gry przez uczniów, w których można wygrać pieniądze.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Uczucie niepokoju i stresu wynikające z braku możliwości skorzystania z Internetu może być także przejawem FOMO – zjawiska definiowanego jako odczuwanie lęku pojawiającego się w momencie bycia „offline”, a więc sytuacji, w której dana osoba jest odłączona od Internetu, przy jednoczesnym odczuwaniu przymusu bycia „online” niemalże w każdej sytuacji życiowej. Z zebranych odpowiedzi wynika, iż omawiane zjawisko może dotyczyć części ankietowanych uczniów – szczególnie tych, którzy wskazali na wielokrotną częstotliwość odczuwania niepokoju i stresu w wyniku braku możliwości skorzystania z Internetu (4,02%).

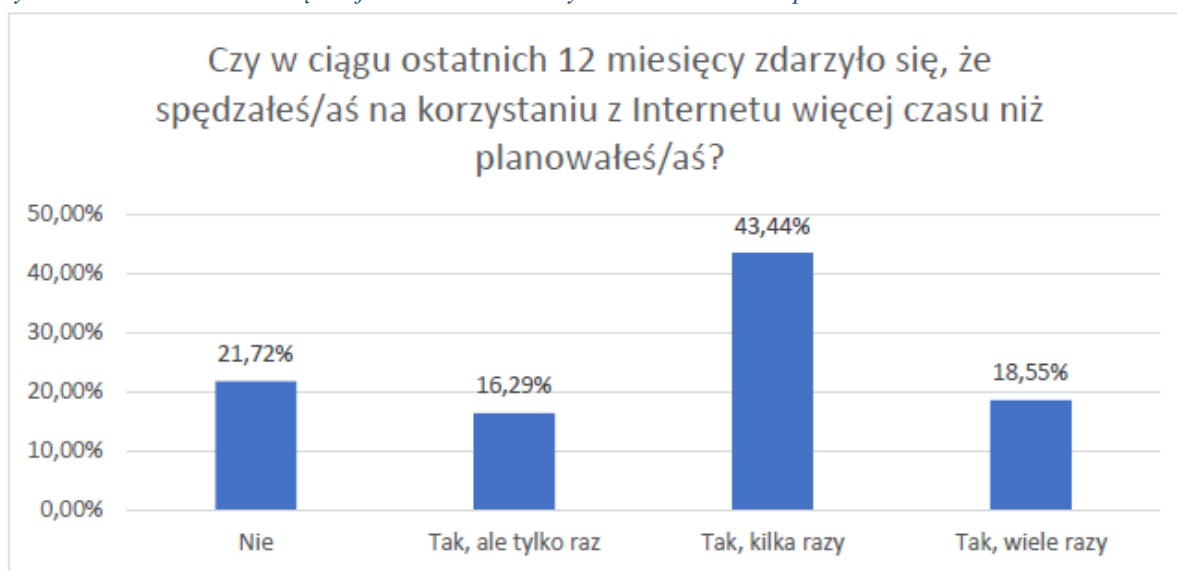
Wykres 12. Częstotliwość odczuwania niepokoju względem braku możliwości skorzystania z Internetu przez uczniów.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

W ciągu minionego roku zdecydowana większość uczniów przeznaczala na korzystanie z Internetu więcej czasu, niż pierwotnie zakładała (78,28%), w tym 43,44% uczniów posiada takie doświadczenia kilkakrotne, a 18,55% doświadczyło takiego zjawiska wiele razy. 16,29% uczniów zadeklarowało wystąpienie takiej sytuacji tylko raz.

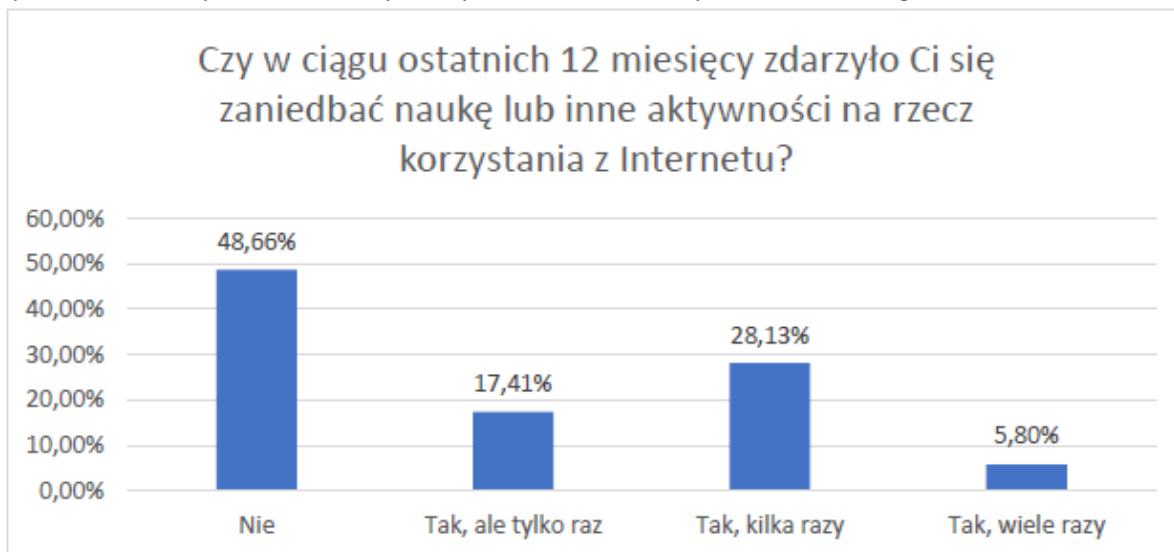
Wykres 13. Przeznaczenie większej ilości czasu na aktywności internetowe przez uczniów.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Uczniom zadano również pytanie odnośnie tego, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się zaniedbać naukę lub inne aktywności na rzecz korzystania z Internetu. Analizując te dane można uznać, że przyznała się do tego ponad połowa ankietowanych uczniów. 28,13% respondentów zdarzało się to kilkakrotnie, a 5,80% ankietowanym wiele razy. 17,41% badanych posiada jedno takie doświadczenie.

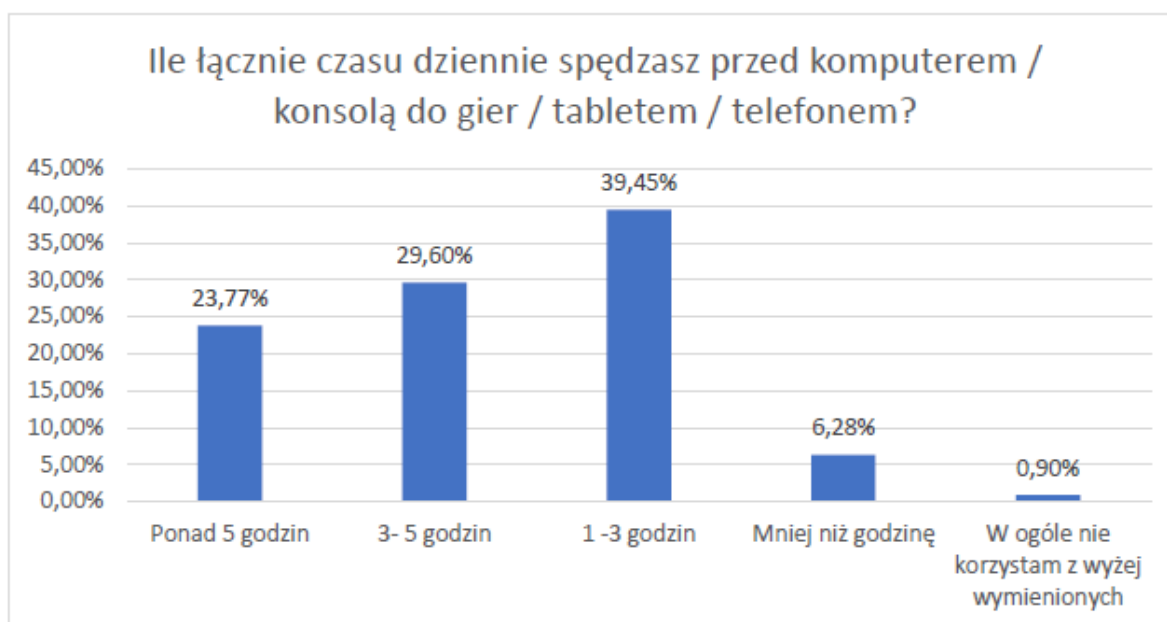
Wykres 14. Zaniedbywanie nauki/innych aktywności na rzecz korzystania z Internetu przez uczniów.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Uczniowie poświęcają na korzystanie z komputera/ konsoli/ tabletu 1-3 godziny (39,45%) lub 3-5 godzin (29,60%). Do korzystania z urządzeń ekranowych powyżej 5 godzin przyznało się 23,77% badanych. To bardzo długi czas, a przy codziennym użytkowaniu urządzeń ekranowych z pewnością negatywnie wpływa na funkcjonowanie uczniów, ich koncentrację i zdrowie.

Wykres 15. Poświęcenie czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych w ciągu dnia.

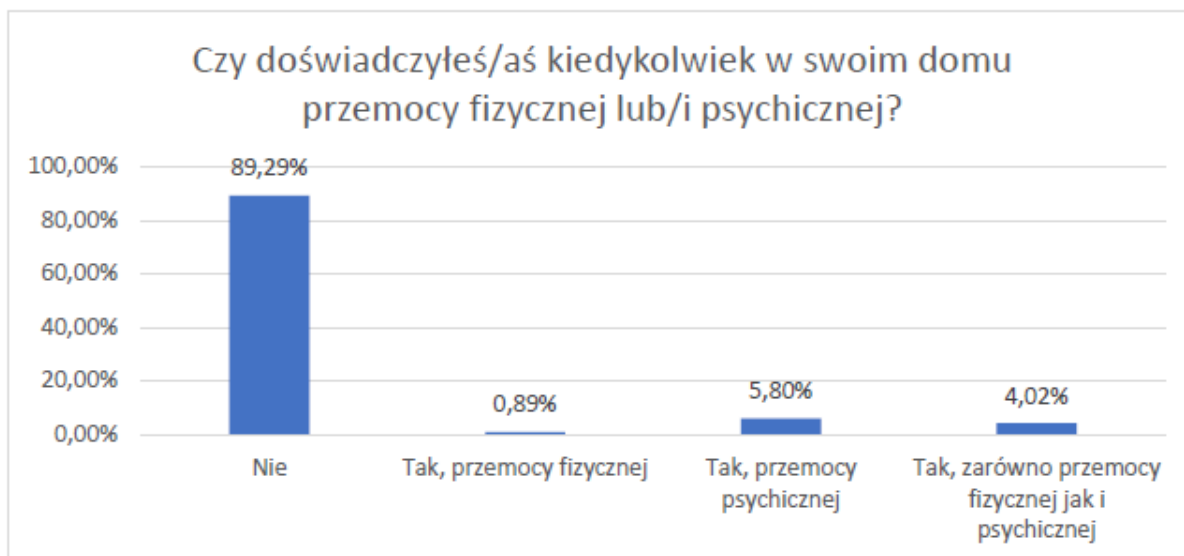

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.1.5. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych – przemoc

Spośród przebadanych uczniów 89,29% nigdy nie doświadczyło przemocy fizycznej i/lub psychicznej w domu, 5,80% z pytaných osób zadeklarowało doświadczanie przemocy psychicznej w swoim domu. Z kolei 4,02% ankietowanych zadeklarowało doświadczanie zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

Wykres 16. Doświadczenie przemocy w domu uczniów.

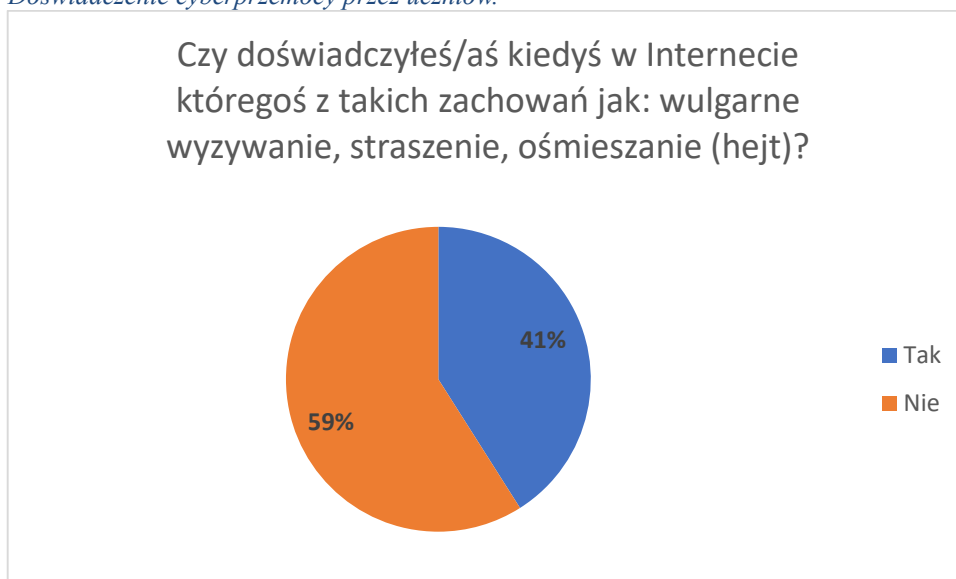

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Cyberprzemoc, inaczej cyberbullying w przypadku dzieci i młodzieży stanowi jeden z najczęstszych rodzajów przemocy rówieśniczej. Stanowi ona jedno z najpoważniejszych zagrożeń, z którymi mogą mieć kontakt dzieci i młodzież. Cyberprzemoc ma najczęściej formę słowną i przybiera postać hejtu, polegającego na umieszczaniu krzywdzących komentarzy, obrazków, filmów lub udostępniania ośmieszających treści.

Wykres nr 17 przedstawia doświadczenia uczniów Gminy Żnin z tym zjawiskiem. Jak wynika z odpowiedzi, hejtu kiedykolwiek doświadczyło 41% ankietowanych.

Wykres 17. Doświadczenie cyberprzemocy przez uczniów.

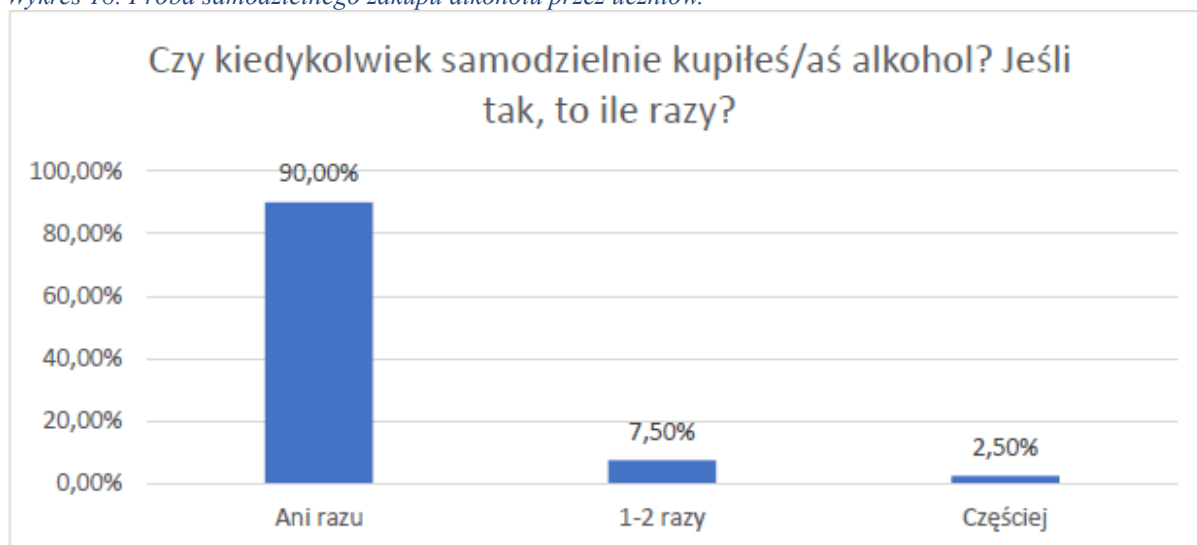

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.1.6. Wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych – dostępność substancji

Spośród przebadanych uczniów, większość nigdy nie zakupiła samodzielnie alkoholu (90%), jednakże udało się to 10% ankietowanych, spośród których 7,5% zakupiło go 1-2 razy, a 2,5% częściej.

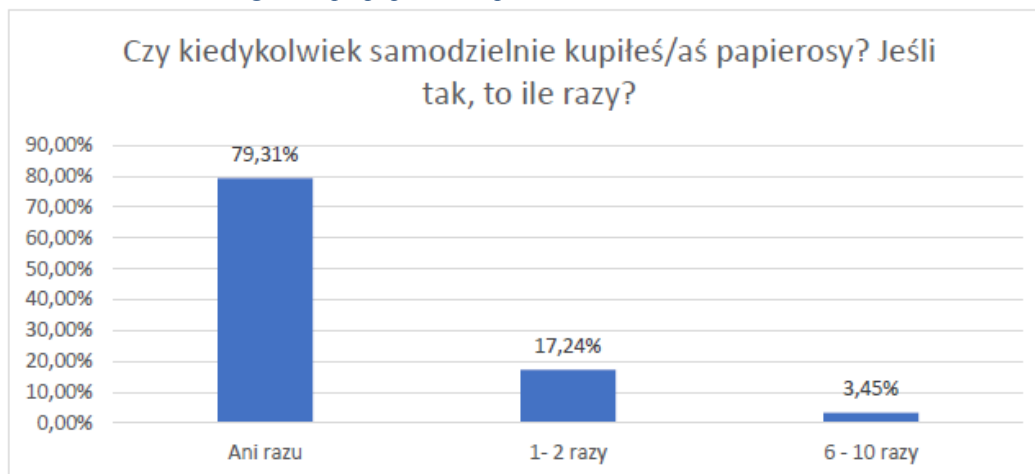
Wykres 18. Próba samodzielnego zakupu alkoholu przez uczniów.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Respondentów zapytano również o to, czy kiedykolwiek samodzielnie zakupili wyrób tytoniowy. Większość uczniów (79%) wskazało, że nigdy nie zakupiło samodzielnie papierosów, jednakże 17,24% ankietowanych udało się to 1-2 razy, 3,45% - od 6 do 10 razy.

Wykres 19. Próba samodzielnego zakupu papierosów przez uczniów szkół.

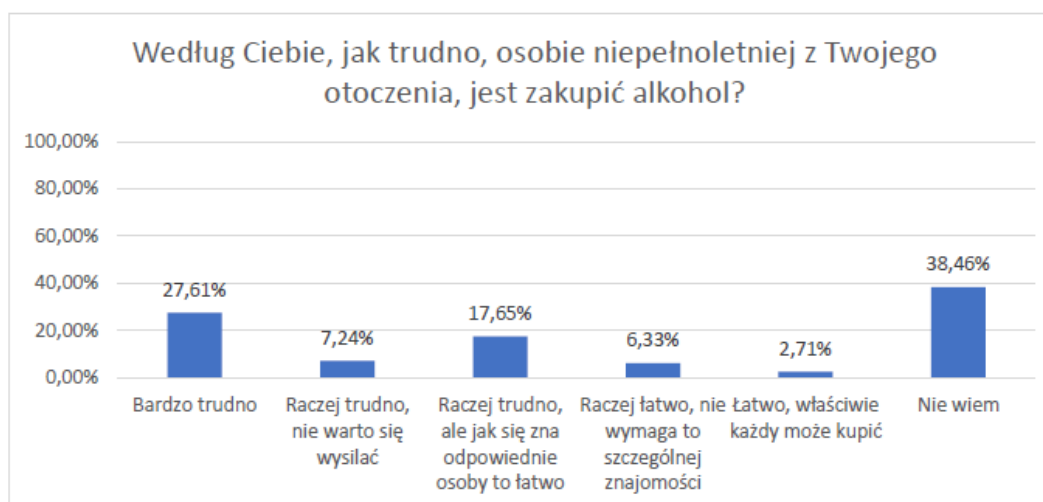

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Uczniowie zostali zapytani o to, czy w ich opinii samodzielny zakup substancji takich jak alkohol, papierosy lub narkotyki jest trudny.

Jedynie jeden na czterech badanych uważa, że alkohol jest bardzo trudny do zakupu przez uczniów szkół w Gminie Żnin. Nieco więcej niż co trzeci młody mieszkaniec nie ma wiedzy w tym zakresie.

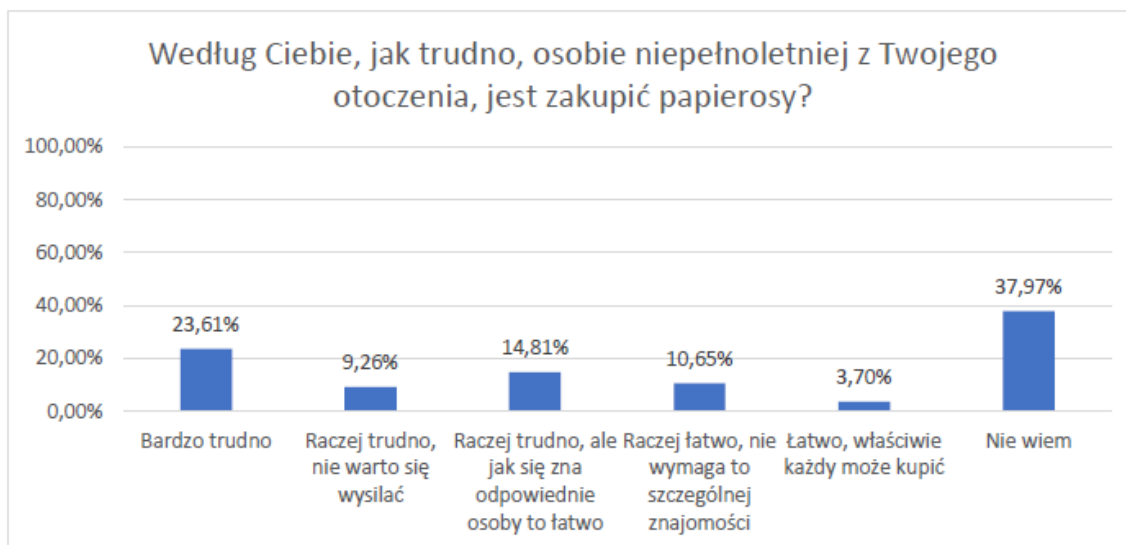
Wykres 20. Dostępność alkoholu - przekonania uczniów.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Papierosy są oceniane jako substancja najbardziej dostępna, 23,61% młodych respondentów wskazało, że zakup byłby bardzo trudny. Równocześnie, blisko jeden na czterech badanych wskazał, że znajomość odpowiednich osób pozwala na dokonanie takich zakupów (odpowiedź „raczej trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to łatwo” oraz „raczej łatwo, ale wymaga to szczególnej znajomości”).

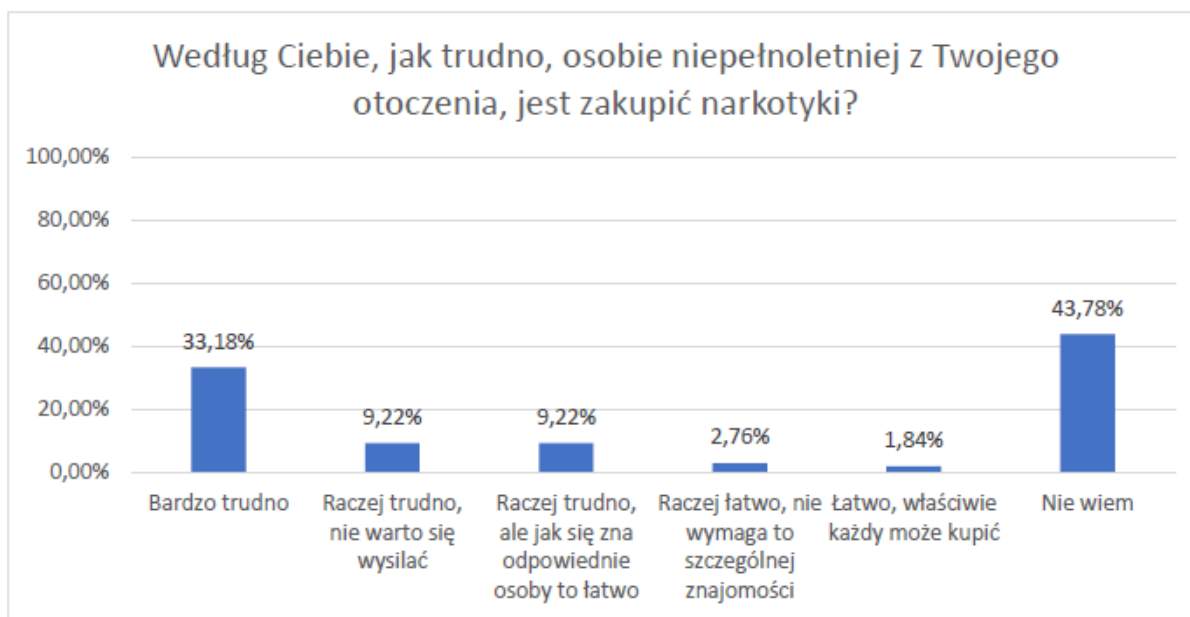
Wykres 21. Dostępność papierosów - przekonania uczniów.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

W zakresie dostępności narkotyków, czterech na dziesięciu ankietowanych (43,78%) nie posiada wiedzy w tym zakresie. Ponad 4% badanych uważa taki zakup jako łatwy, zaś blisko połowa – jako trudny i bardzo trudny.

Wykres 22. Dostępność narkotyków - przekonania uczniów.

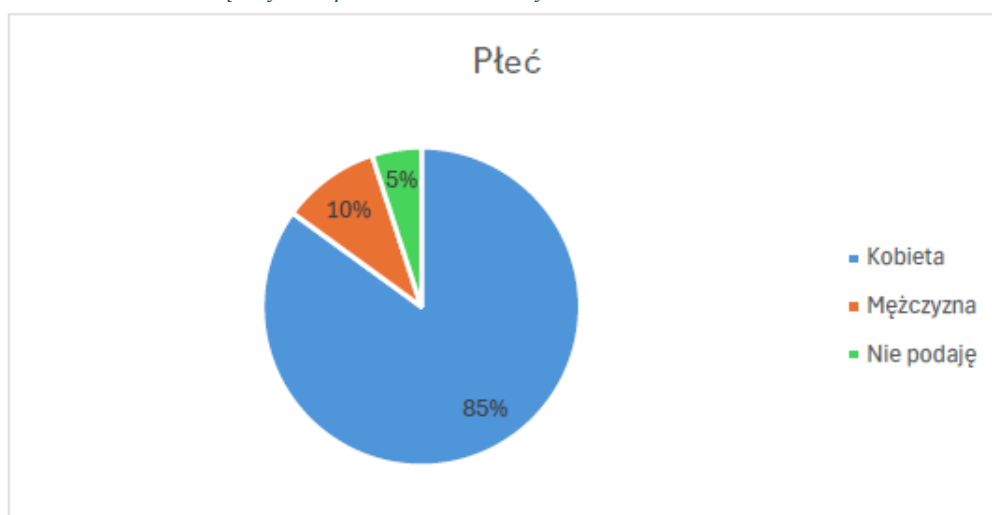

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.2. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców

W badaniu ankietowym przeprowadzono od stycznia do marca 2024 wzięło udział 307 mieszkańców Gminy Żnin. Próba dorosłych mieszkańców jest zdominowana przez kobiety, które stanowią 85% grupy. Grupę mężczyzn stanowi 10% badanych, zaś 5% grupy nie udzieliła odpowiedzi na pytanie o płeć.

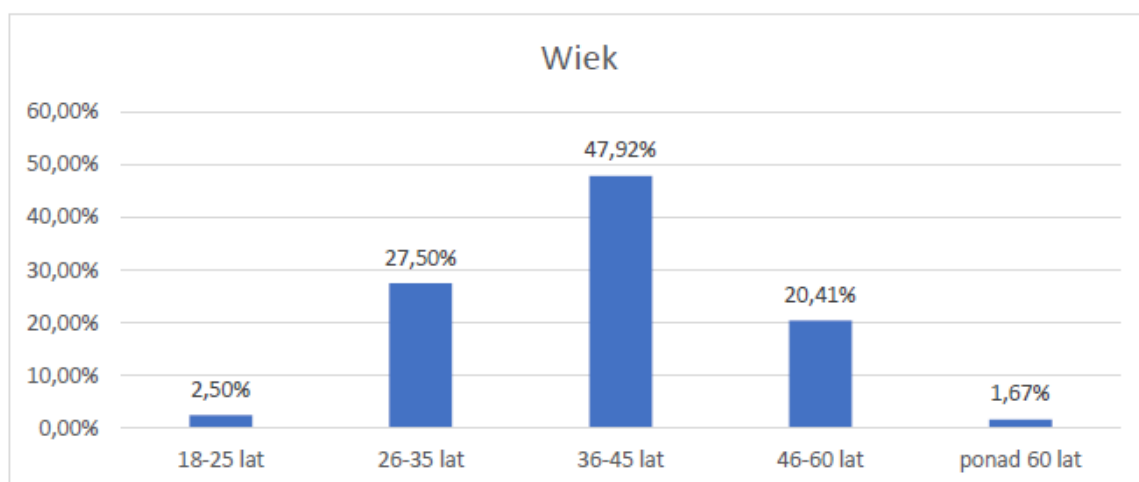
Wykres 23. Odsetek kobiet i mężczyzn w próbie osób dorosłych.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Najlichniesz jest grupa osób w wieku 36-45 lat (47,92%). Jeden na czterech badanych to osoba w wieku 26-35 lat (27,50%). Co piąty respondent należy do grupy wiekowej 46-60 lat, a 2,50% badanych to osoby w wieku 18-25 lat. Osoby powyżej 60 roku życia stanowią 1,67% grupy.

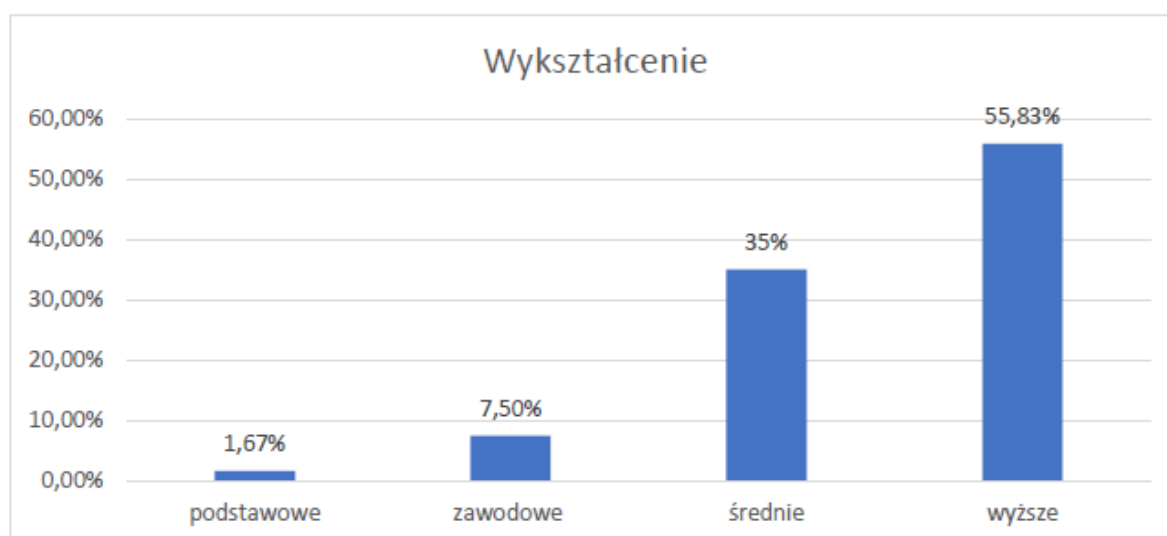
Wykres 24. Wiek dorosłych ankietowanych.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Najlichniesz grupa badanych to osoby z wykształceniem wyższym (55,83%). Jeden na trzech badanych (35%) posiada średnie wykształcenie, 7,50% - zawodowe, a jedynie 1,67% - wykształcenie podstawowe.

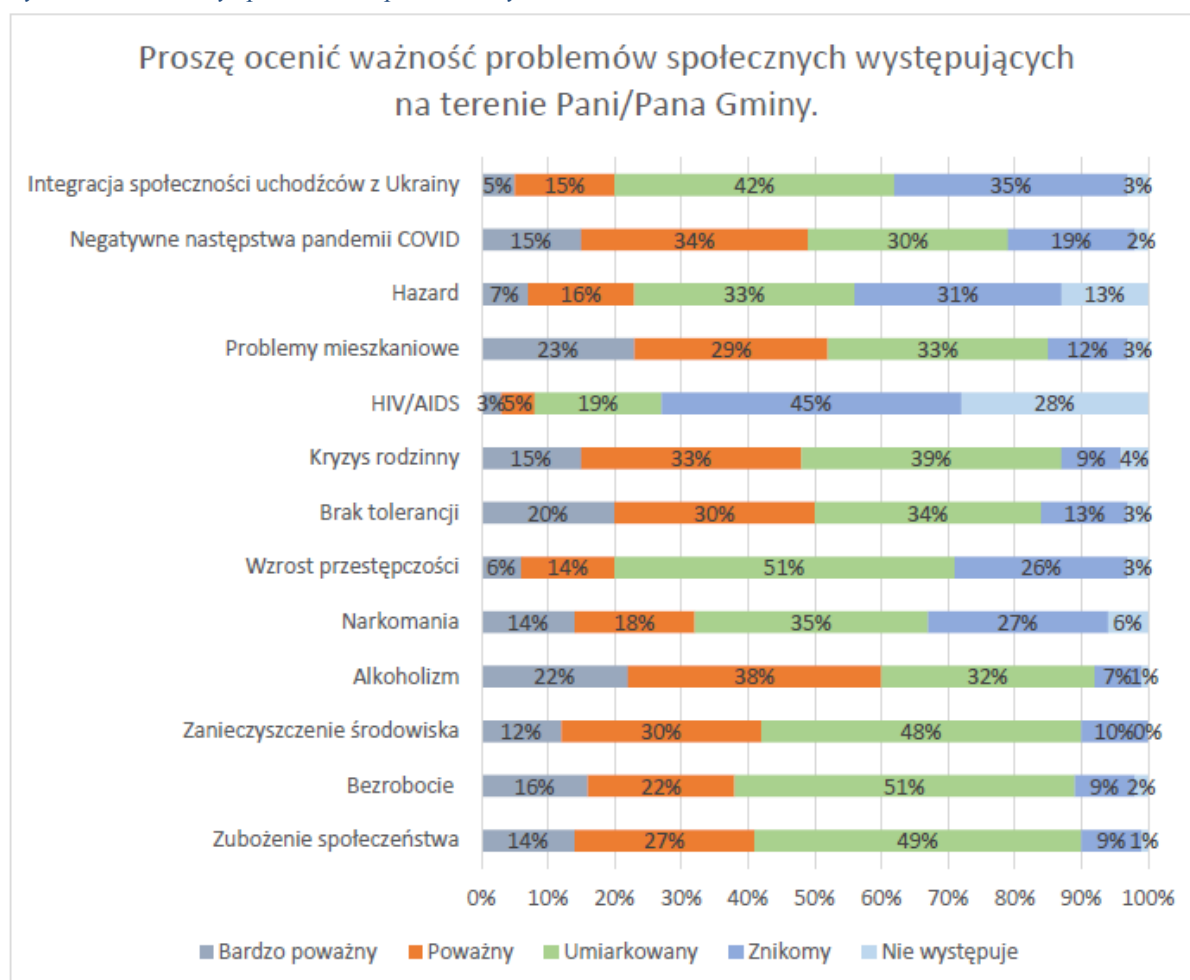
Wykres 25. Wykształcenie dorosłych ankietowanych.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Dorośli ankietowani uważają, że najistotniejszym problemem społecznym na terenie Gminy jest alkoholizm. Jako poważny i bardzo poważny określiło go aż 60% badanych. Kolejny poważny problem to trudności mieszkaniowe. Jako bardzo poważny określiło go 23%, a poważny – 29% ankietowanych. Mieszkańcy dostrzegają też brak tolerancji – połowa ankietowanych wskazuje na jego obecność w Gminie Żnin. Wysokie wyniki dotyczą również kryzysu rodzinnego – 33% uważa go za poważny, a 15% - bardzo poważny. Najmniej znaczącym okazał się problem HIV/AIDS – 28% uważa, iż nie występuje on w Gminie Żnin, a 45% postrzega go jako znikomy. Nieznaczny problem to także hazard – w opinii 31% jest to kwestia znikoma, a 13% zupełnie go nie dostrzega.

Wykres 26. Problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.2.1. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców – alkohol

Błędne przekonanie o tym, że alkohol w piwie jest mniej groźny i inny niż w wódce jest mało powszechne. Jedynie 9% respondentów zgodziło się z przedstawionym stwierdzeniem.

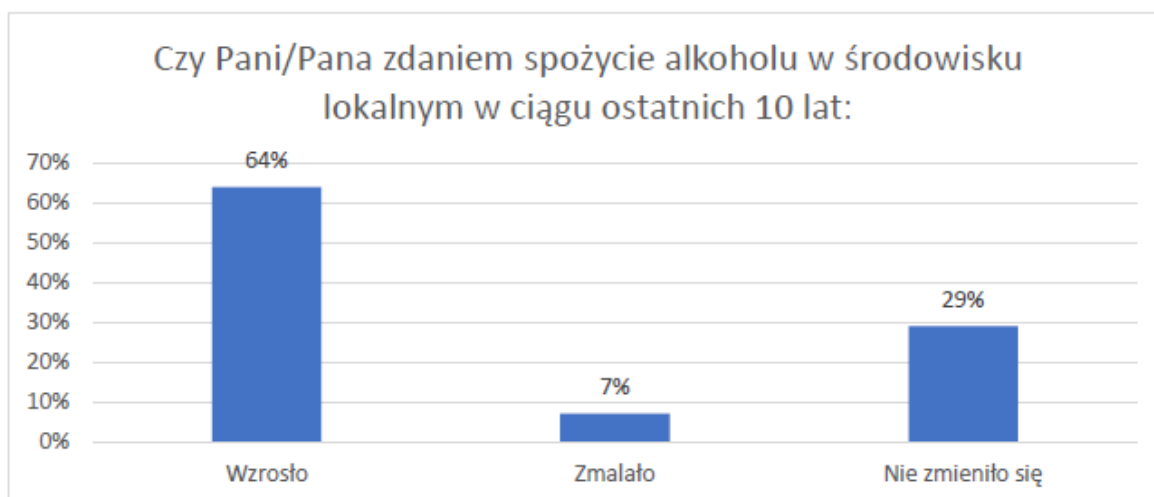
Wykres 27. Przekonania na temat alkoholu wśród osób dorosłych.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

W opinii dorosłych mieszkańców spożycie alkoholu na terenie Gminy w przeciągu ostatnich 10 lat uległo wzrostowi – uznało tak 64% ankietowanych. Zdaniem 29% osób nie uległo zmianie, a niemal 7% respondentów uznało, że zmalało.

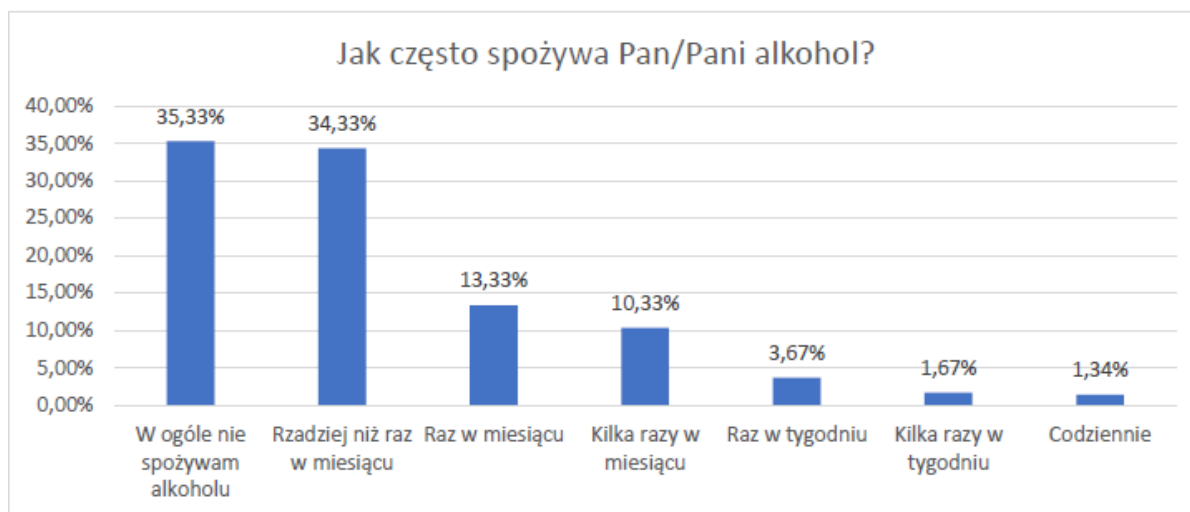
Wykres 28. Skala spożywania alkoholu w środowisku lokalnym.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Następnie badani zostali poproszeni o określenie częstotliwości sięgania po alkohol. Jak wynika z otrzymanych odpowiedzi, po alkohol sięga ok. 64% dorosłych mieszkańców gminy, spośród których co trzeci badany spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu (34,33%). 13,33% ankietowanych sięga po niego raz w miesiącu, 10,33% - kilka razy w miesiącu, 3,67% - raz w tygodniu, a 1,67% - kilka razy w tygodniu.

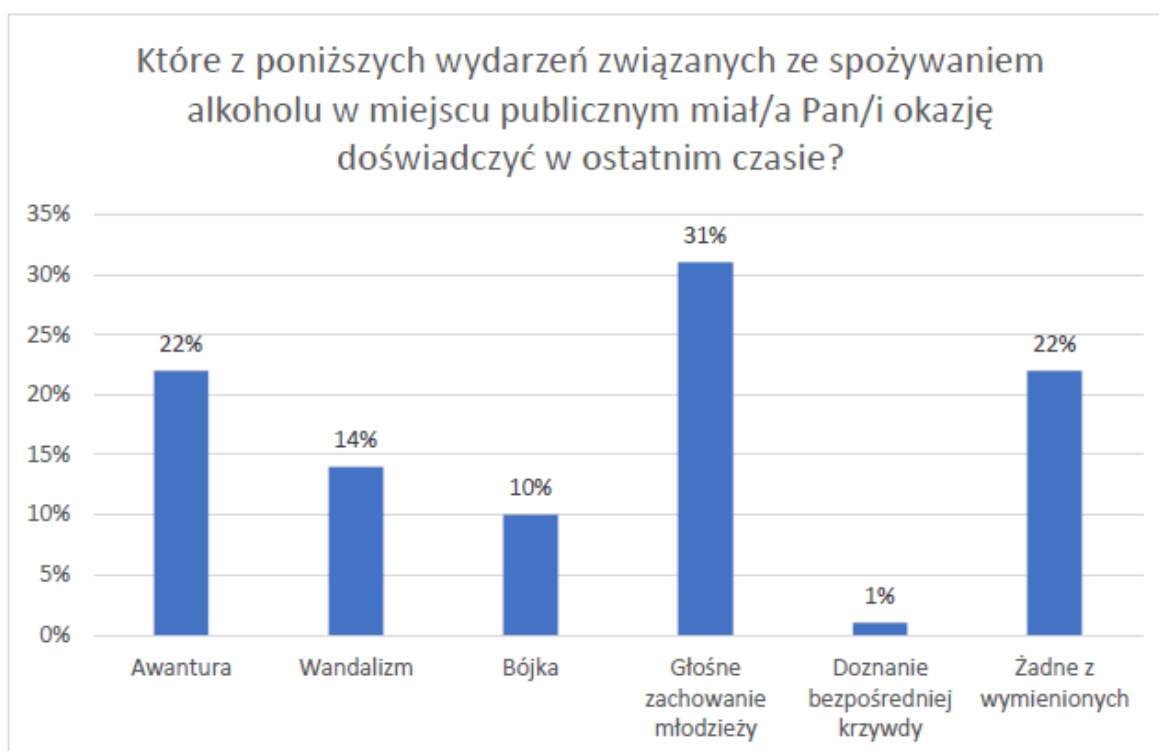
Wykres 29. Częstość spożywania alkoholu wśród dorosłych.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ostatnim czasie doświadczyli określonych wydarzeń związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscu publicznym. Najczęściej wskazywaną sytuacją było głośne zachowanie młodzieży - w przestrzeni publicznej doświadczyło tego 31% badanych. W dalszej kolejności typowano awanturę (22%), wandalizm (14%) oraz bójkę (10%). Bezpośredniej krzywdy doznał 1% ankietowanych. Jeden na pięciu ankietowanych nie ma takich doświadczeń.

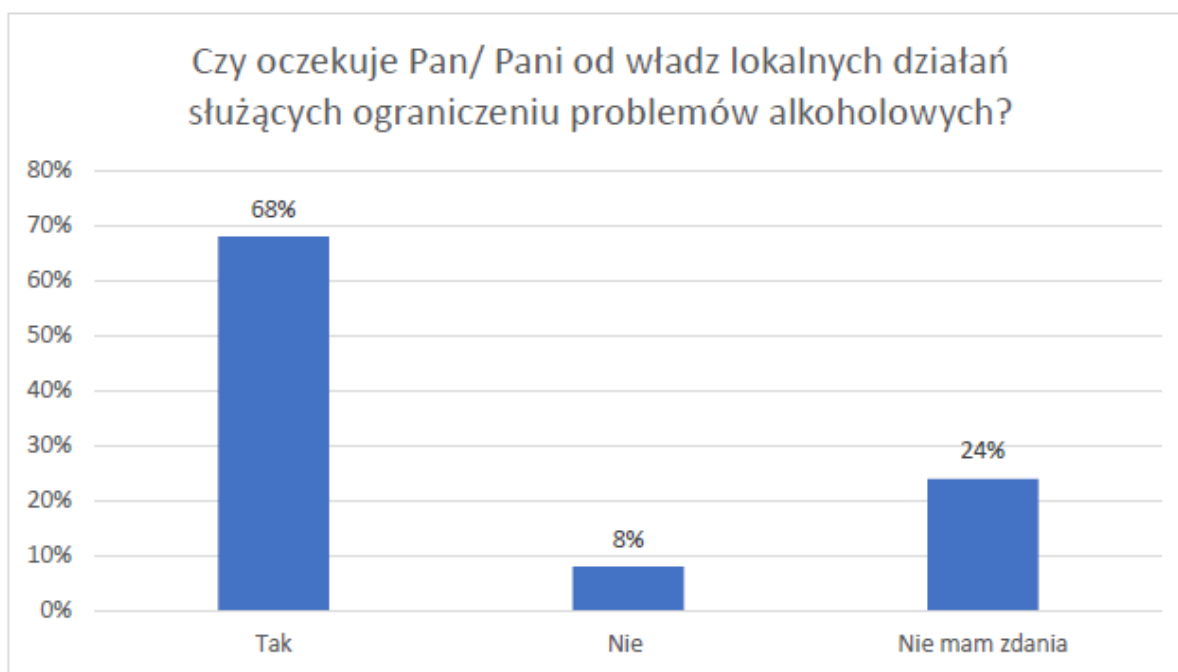
Wykres 30. Negatywne zdarzenia związane ze spożywaniem alkoholu w postrzeganiu dorosłych respondentów.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Dorośli mieszkańcy Gminy Żnin zostali zapytani o to, czy oczekują od władz lokalnych Gminy działań mających na celu ograniczenie problemu uzależnień, szczególnie problemów alkoholowych. Z przeprowadzonego badania wynika, że większość ankietowanych ma takie oczekiwania (68%), z kolei nie posiada ich 8% badanych. Jeden na czterech mieszkańców nie ma w tym zakresie zdania (24%).

Wykres 31. Przeciwdziałanie uzależnieniom.

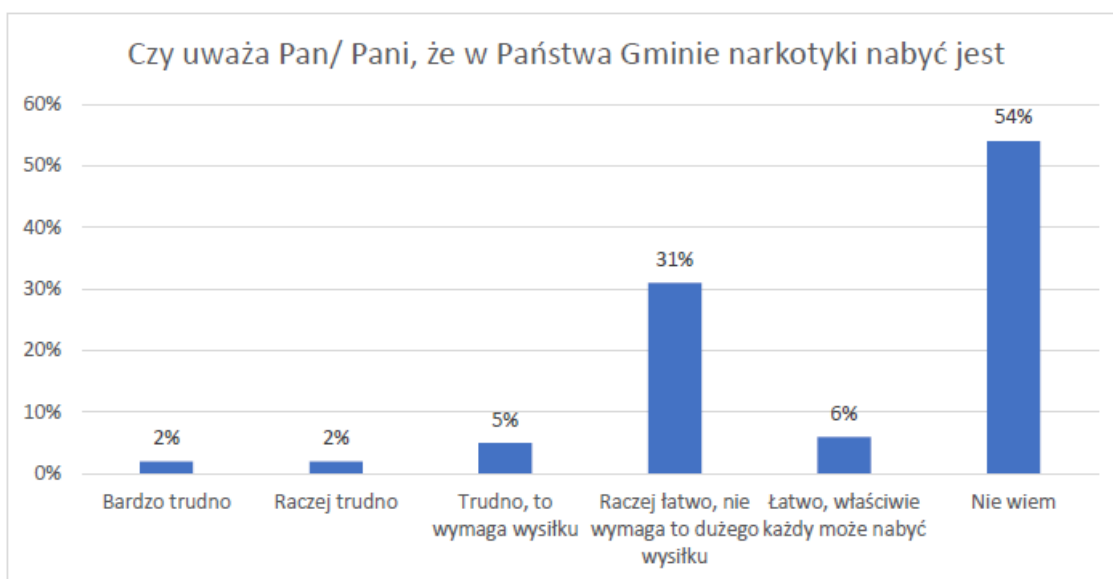

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.2.2. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców – narkotyki

Pierwszym pytaniem tego bloku tematycznego dotyczyło dostępności narkotyków na terenie Gminy Żnin. Większość badanych nie miała wiedzy w tym zakresie (54%). Według 31% mieszkańców jest to raczej łatwe i nie wymaga wysiłku, a blisko 6% badanych uważa, że jest to łatwe i właściwie każdy może je nabyć. Substancje psychoaktywne są trudne do zdobycia łącznie dla prawie 9% ankietowanych.

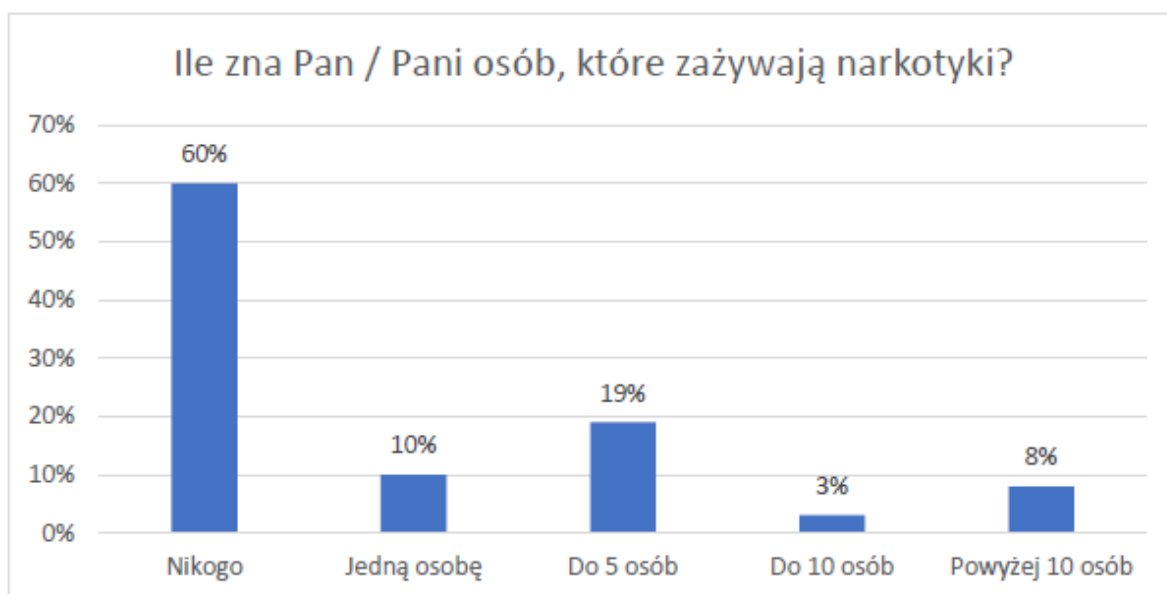
Wykres 32. Dostępność narkotyków.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Istotnym pytaniem było wskazanie, czy dorośli mieszkańcy Gminy znają inne osoby które zażywają narkotyki. 40% badanych zna przynajmniej jedną osobę która używa tych substancji. To niepokojące dane. 10% dorosłych zna jedną taką osobę, a 19% - poniżej pięciu osób. Liczne grupy spożywających narkotyki (powyżej 10 osób) zna 8% respondentów.

Wykres 33. Znajomość osób zażywających narkotyki.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek sięgnęli po substancję uznawaną za narkotyk – twierdzącej odpowiedzi udzielił blisko co 10 ankietowany, tj. 9%.

Wykres 34. Spożywanie narkotyków przez dorosłych mieszkańców.

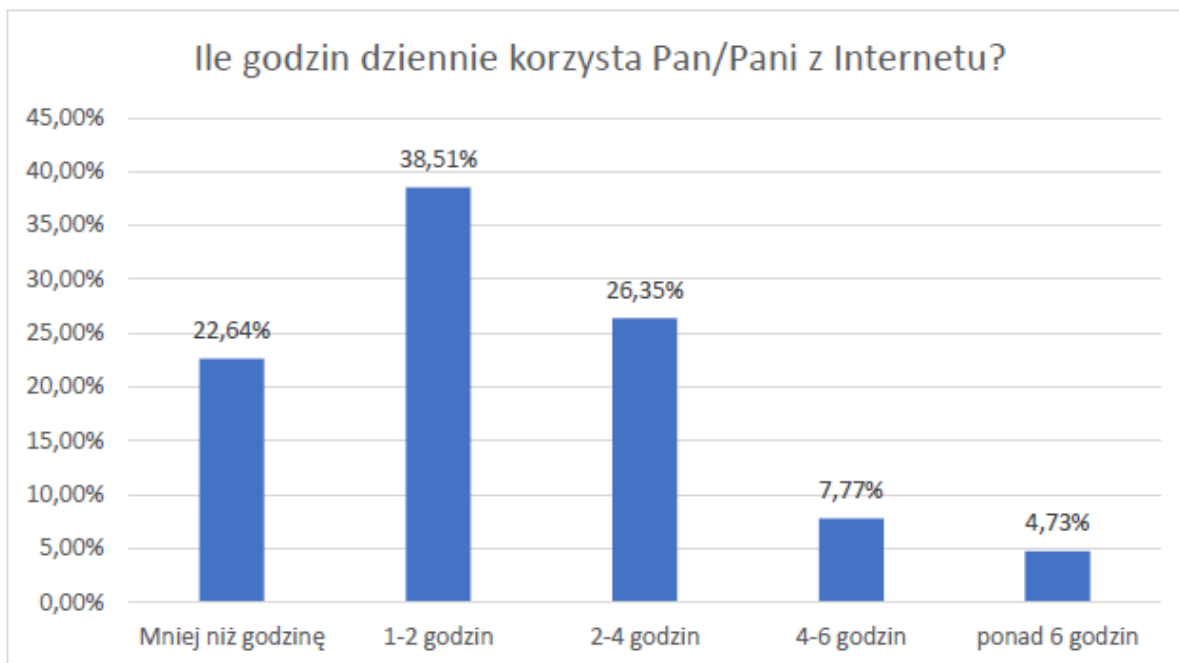

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

3.1.2.3. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców – uzależnienia behawioralne

Dorośli mieszkańcy, podobnie jak uczniowie, zostali poproszeni o określenie czasu, jaki poświęcają w ciągu dnia na korzystanie z Internetu. Jak wynika z odpowiedzi, największa ilość respondentów przeznaczą na to od 1 do 2 godzin dziennie (38,51%) lub 2-4 godziny (26,35%). Na odpowiedź „ponad 6 godzin” wskazało 4,73% ankietowanych.

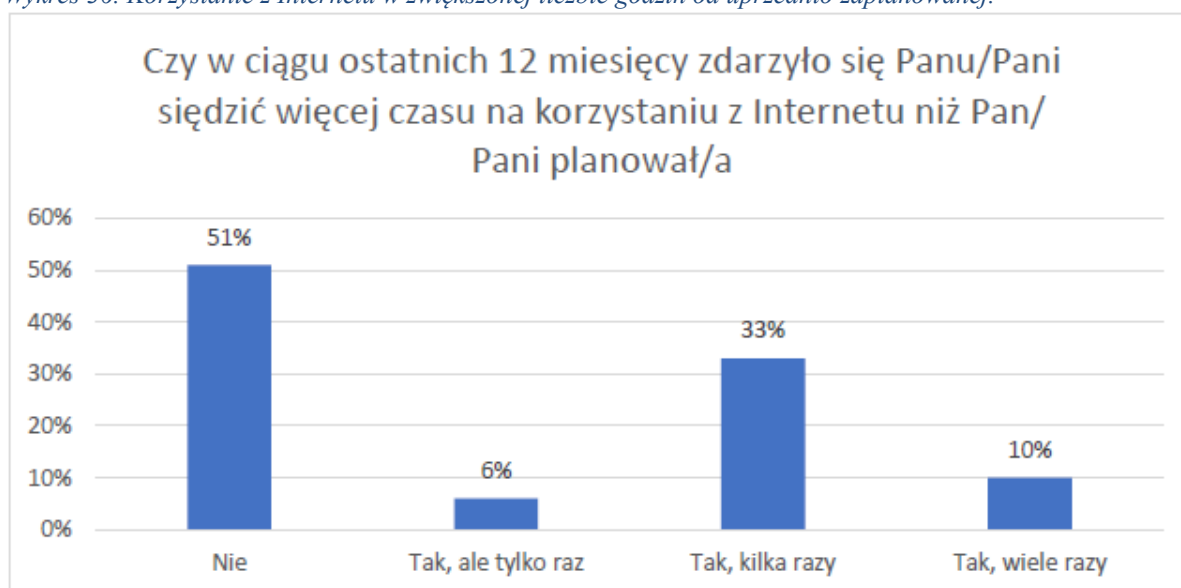
Wykres 35. Korzystanie z Internetu przez dorosłych.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

W kontekście ilości czasu przeznaczanego na korzystaniu z Internetu, większość dorosłych mieszkańców przyznała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się poświęcać na to więcej czasu niż planowali (łącznie twierdzącej odpowiedzi udzieliło 49% badanych). Co trzeci badany miał takie doświadczenie kilka razy, a 10% - wielokrotnie.

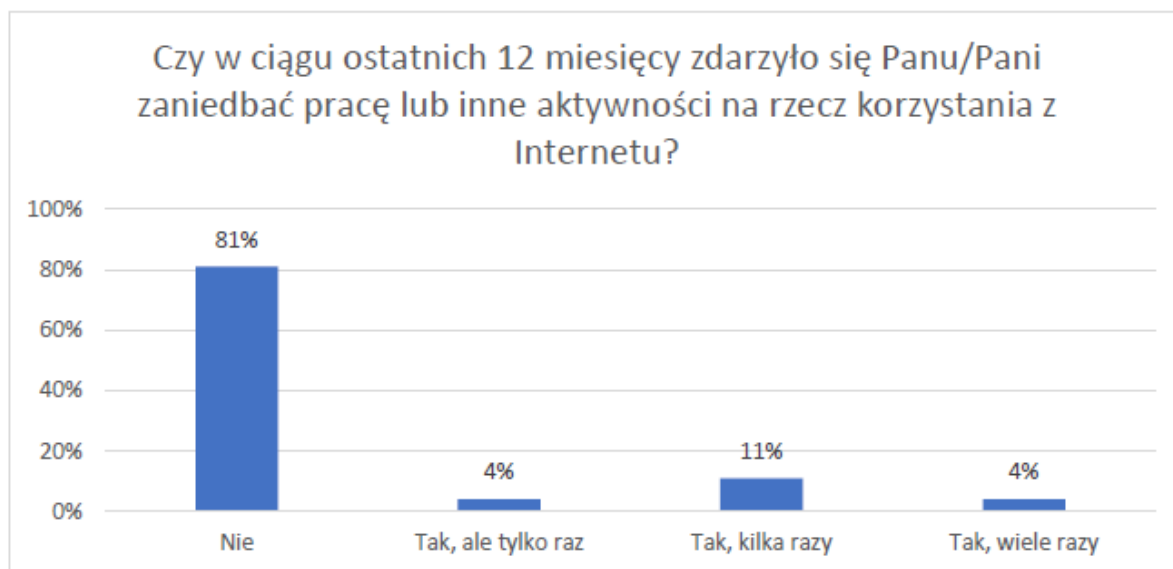
Wykres 36. Korzystanie z Internetu w zwiększonej liczbie godzin od uprzednio zaplanowanej.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Kolejnym wskazaniem do uzależnienia jest zaniedbywanie pracy lub innych aktywności na rzecz korzystania z Internetu. 19% badanych wskazało, że posiada takie doświadczenie. Z kolei 11% zaniedbał obowiązki kilka razy, 4% - wielokrotnie. 4% badanych doświadczyło takiej sytuacji jednokrotnie.

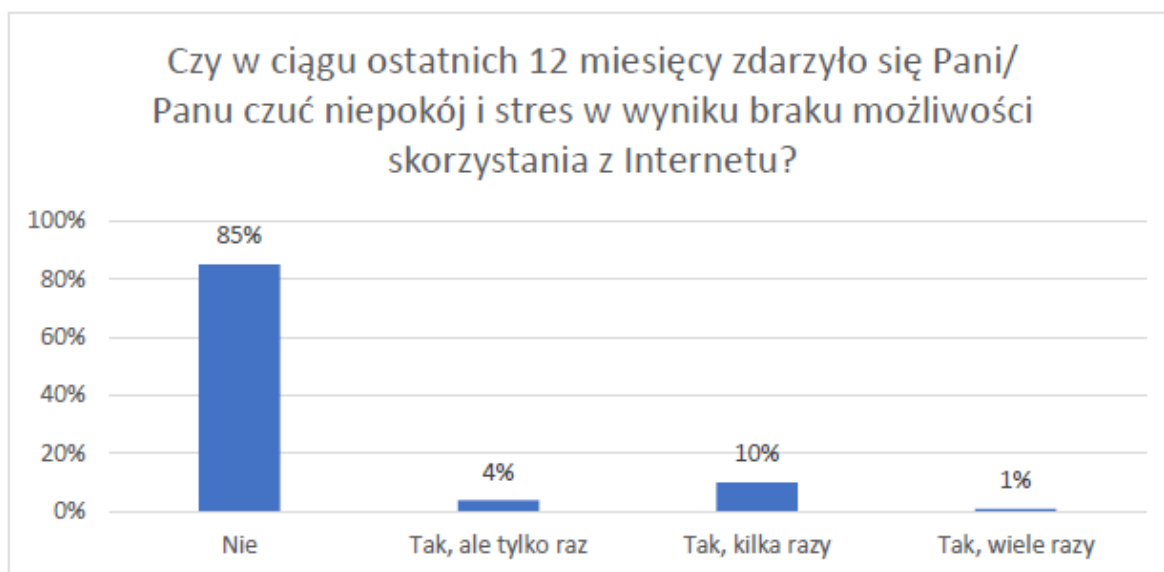
Wykres 37. Zaniedbanie obowiązków na rzecz korzystania z Internetu.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

Doświadczenie stresu i niepokoju w wyniku braku możliwości skorzystania z Internetu w trakcie ostatnich 12 miesięcy posiada 15% respondentów. Co dziesiąty ankietowany odczuwał stres w takiej sytuacji kilka razy, 1% - wielokrotnie, zaś 4% doświadczyło takiej sytuacji jeden raz.

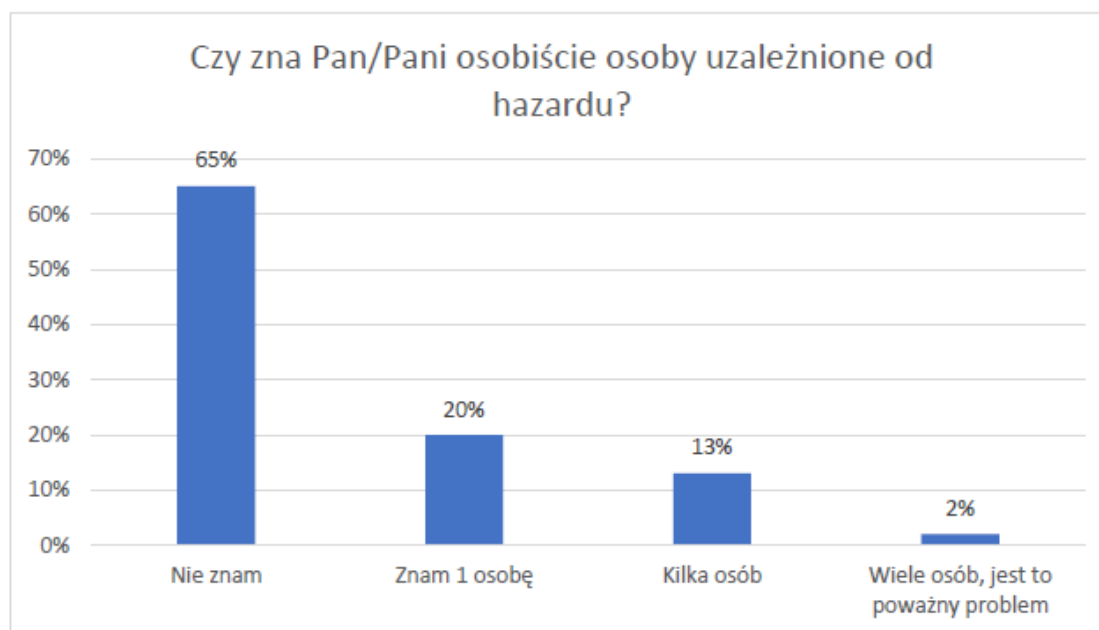
Wykres 38. Poczucie niepokoju i stresu związanego z brakiem korzystania z Internetu.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Badani zostali zapytani o to, czy znają osoby uzależnione od hazardu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 35% mieszkańców, spośród których większość zna osobiście jedną taką osobę (20%), 13% - kilka osób, a 2% badanych wskazało na znajomość wielu osób.

Wykres 39. Natężenie zjawiska hazardu.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

O pracoholizmie może natomiast świadczyć wykonywanie pracy kosztem innych czynności, ale także rodziny, snu, czy odpoczynku. Z tego względu, aby przyjrzeć się temu rodzajowi uzależnienia wśród respondentów, zostali oni zapytani o wykonywanie obowiązków zawodowych w domu, podczas weekendów lub wakacji – przyznała się do tego ponad połowa respondentów. Takie sytuacje mogą być związane z charakterem pracy, jednak bardzo ważne by starać się zachować „work-life balance” – równowagę między życiem prywatnym i zawodowym. Doświadczenie pracy w weekendy i w wakacje posiada 27,50% ankietowanych – kilkakrotnie, 18,92% - wiele razy, zaś 6,79% wskazało że zdarzyło się to incydentalnie.

Wykres 40. Praca w weekendy i w czasie urlopu.

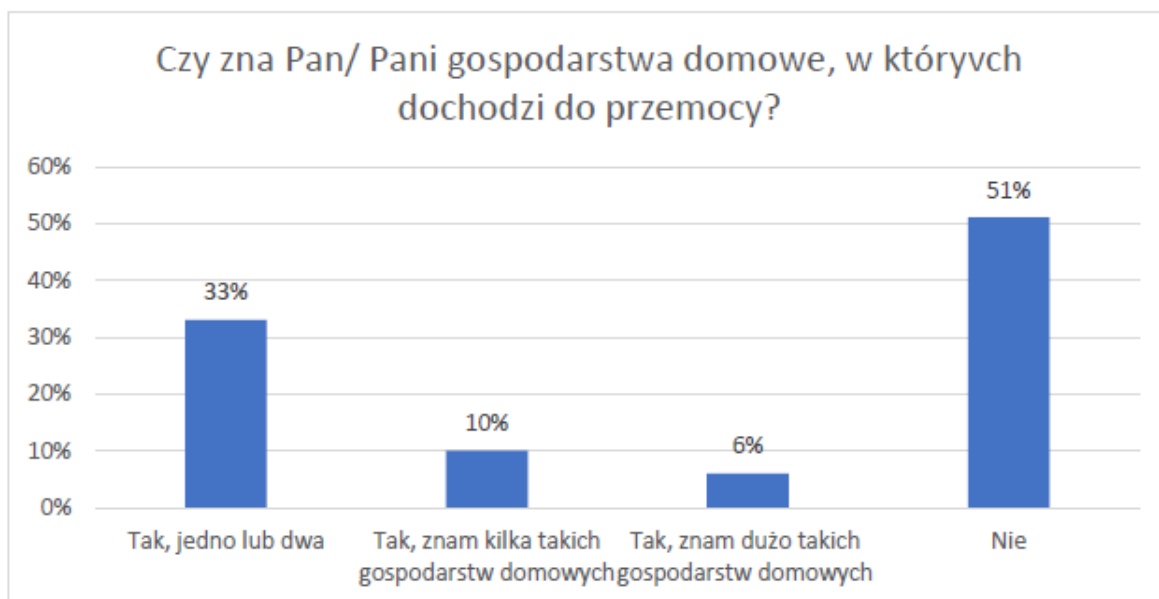

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.*

3.1.2.4. Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców – przemoc

Okazuje się, że blisko połowa ankietowanych, tj. 49% zna gospodarstwa domowe, w których dochodzi do różnych form przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej). Jeden na trzech badanych (33%) zna jeden lub dwa domy, w których dochodzi do przemocy, 10% ankietowanych wskazało znajomość kilku, natomiast odpowiedzi 6% mieszkańców wskazują na znajomość wielu takich gospodarstw domowych.

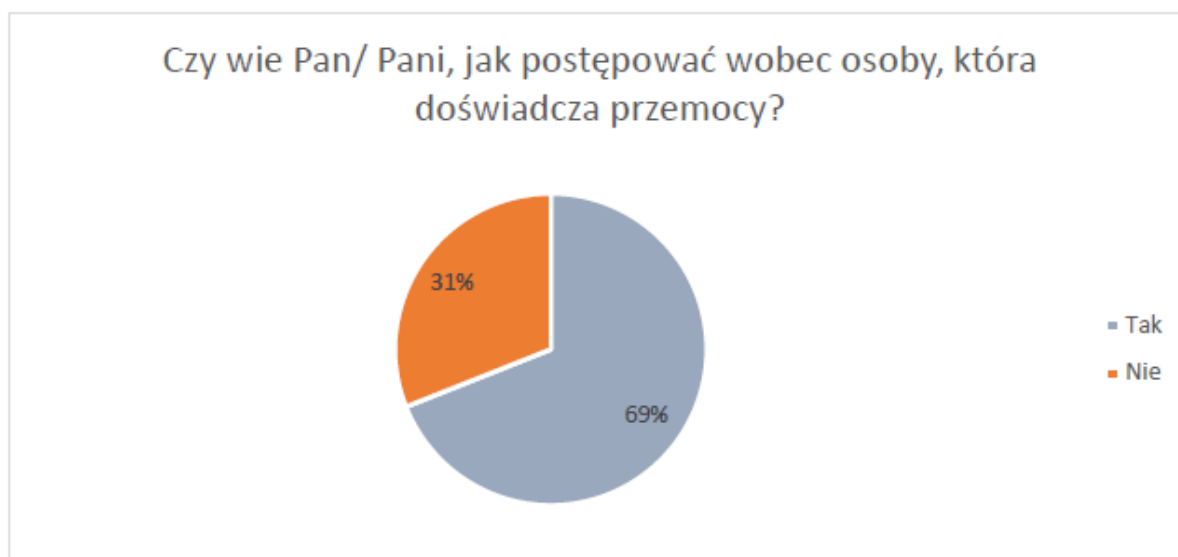
Wykres 41. Znajomość rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

Ważnym aspektem, jaki poddano badaniu była ocena, czy respondenci wiedzą w jaki sposób zachować się wobec osoby doświadczającej przemocy. Reakcje świadków są często kluczowe, by pomóc osobom doznającym przemocy. Niestety, jeden na trzech badanych wskazuje, że nie wie jak postępować wobec takich osób (31%).

Wykres 42. Reakcja świadków wobec osób doznających przemocy.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych dla Gminy Żnin 2024 związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą.

3.1.3. Wnioski dotyczące przedstawicieli lokalnych instytucji – dane z wywiadu fokusowego

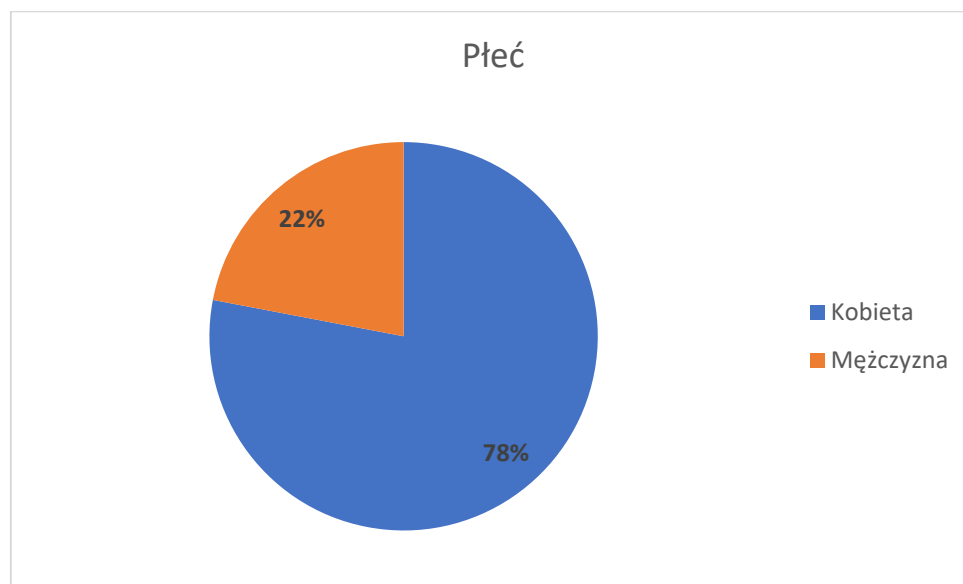
- Z wypowiedzi badanych wynika, iż w Gminie Żnin nasila się problem korzystania z leków uspokajających lub pobudzających.
- W opinii przedstawicieli kluczowych instytucji, problem uzależnienia od mediów społecznościowych dotyczy zarówno dzieci, jak i dorosłych. U podstaw uzależnienia obserwowane są zaniedbania emocjonalne ze strony rodziców, brak bliskich więzi oraz problemy dnia codziennego.
- Jako istotny problem wskazywany jest aspekt opieki nad osobami starszymi w Gminie Żnin.
- Przedstawiciele kluczowych instytucji dostrzegają zmiany związane z wprowadzeniem zakazu używania telefonów komórkowych w szkole. Obecnie obserwuje się poprawę sytuacji, gdyż dzieci spędzają więcej czasu ze sobą, wymyślając zabawy i wspólnie ucząc się, co prowadzi do większej motywacji do nauki.
- Problem alkoholowy został uznany za dominujący problem społeczny zarówno wśród młodych, jak i dorosłych mieszkańców Gminy Żnin, przez przedstawicieli instytucji i organizacji biorących udział w zogniskowanym wywiadzie fokusowym. Badani zwrócili uwagę na spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie.
- Uczestnicy wywiadu zauważyli, że korzystanie z alkoholu na terenie gminy nasiliło się. Na przestrzeni ostatnich lat – w opinii przedstawicieli – problem zwiększył się niemal trzykrotnie. Znacząco większa jest także liczba działań podejmowanych wobec osób z tym problemem, w tym wniosków kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie. Problem został powiązany z tempem życia, stresem oraz chęcią odreagowania.
- Przedstawiciele instytucji podkreślili także, iż sięganie po alkohol często jest związane z sytuacją życiową młodzieży – konfliktami czy sytuacjami stresowymi.
- W wywiadzie, przedstawiciele kluczowych instytucji zauważają, że przemoc jest obecna na terenie Gminy Żnin i zdecydowanie nie dotyczy tylko rodzin korzystających z pomocy finansowej. Zjawisko przemocy dotyka również rodzin o różnym statusie finansowym, zawodowym i społecznym.
- Odnotowywany jest wzrost zgłoszeń dotyczących przemocy. Wynika to ze zmian przepisów, ale także ze zwiększonej świadomości o konieczności zgłaszania takich problemów.

- Uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego zwrócili uwagę na konieczność prowadzenia dodatkowych działań szkoleniowych i programów profilaktycznych tak, aby jak najbardziej rozszerzać wiedzę mieszkańców Gminy Żnin w kontekście uzależnień.
- Przedstawiciele kluczowych instytucji dostrzegli, że wprowadzenie zakazu sprzedaży alkoholu w nocy, wydaje się być dobrym rozwiązaniem. Takie działanie mogłoby pomóc w eliminacji wielu problemów związanych z nadużyciem alkoholu.
- W kontekście profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży z wypowiedzi uczestników zogniskowanego wywiadu wynika konieczność organizacji dodatkowych zajęć i spotkań profilaktycznych. Przedstawiciele wskazują, że część rodzin nie podejmuje rozmów z dziećmi na temat sposobów spędzania czasu wolnego. Pomimo szerokiej gamy możliwości, te rodziny z nich nie korzystają

3.2. Wyniki badania potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Łącznie w badaniu potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin wzięło udział 297 osób. Kobiety stanowiły 78%, natomiast mężczyźni 22% respondentów.

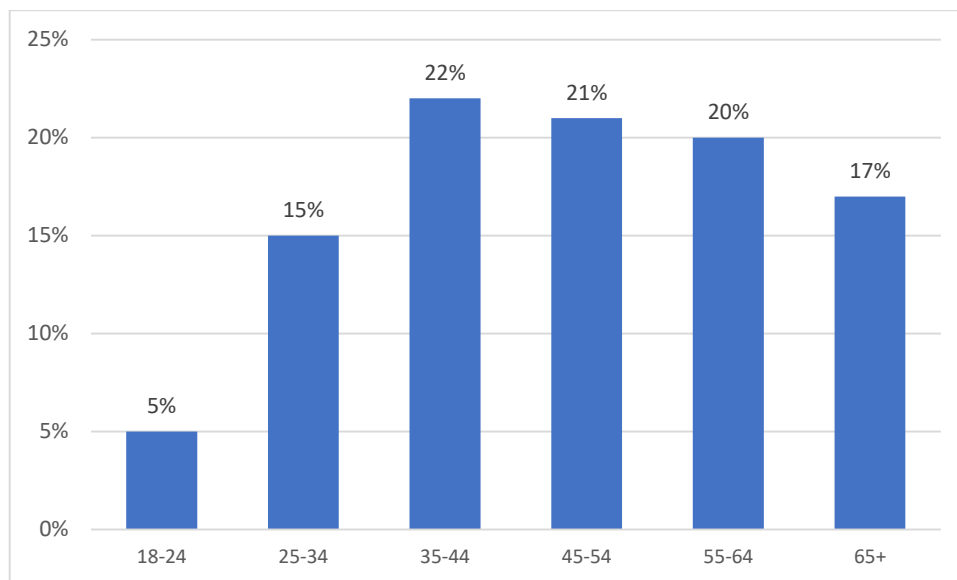
Wykres 43. Płeć badanych

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Wśród badanych najczęściej było osób w wieku 35–44 lata (22%) oraz 45–54 lata (21%). Kolejne grupy tworzyły osoby w wieku 55–64 lata (20%), 65 lat i więcej (17%), 25–34 lata (15%) oraz 18–24 lata (5%).

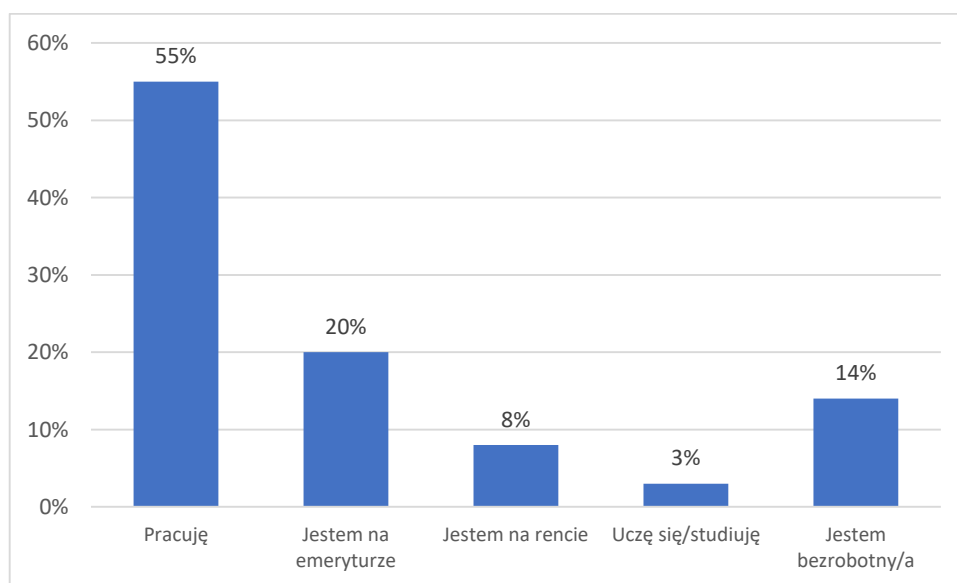
Wykres 44. Wiek badanych.

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Największą grupę stanowili respondenci pracujący (55%). Pozostałe odpowiedzi wskazywano rzadziej: emerytura – 20%, bezrobocie – 14%, renta – 8%, nauka lub studia – 3%.

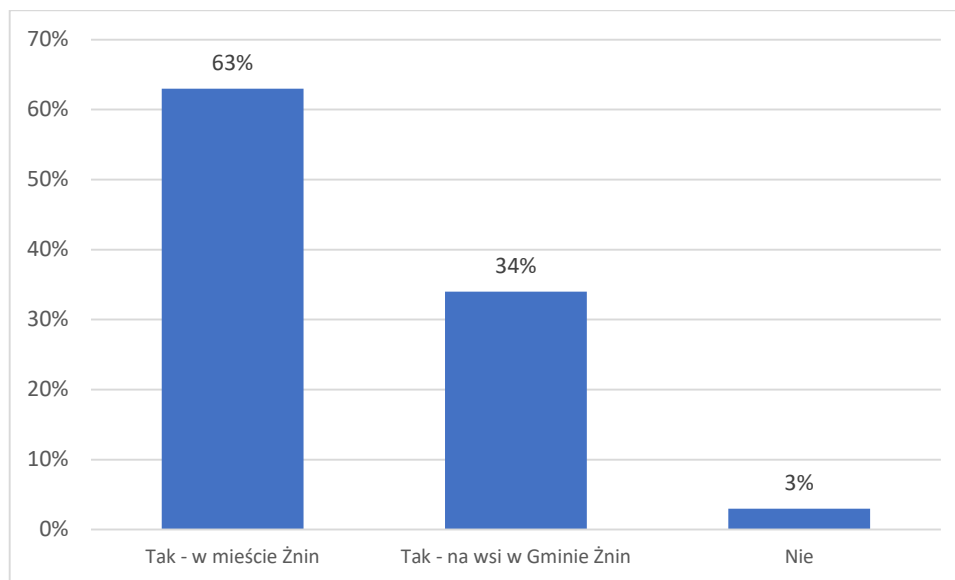
Wykres 45. Status zawodowy badanych.

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Osoby zamieszkujące miasto Żnin stanowiły 63% badanych, a mieszkańcy wsi w Gminie Żnin – 34%. Osoby biorące udział w badaniu, ale niezamieszkujące Gminy Żnin wyniosły 3% badanej próby.

Wykres 46. Miejsce zamieszkania badanych.

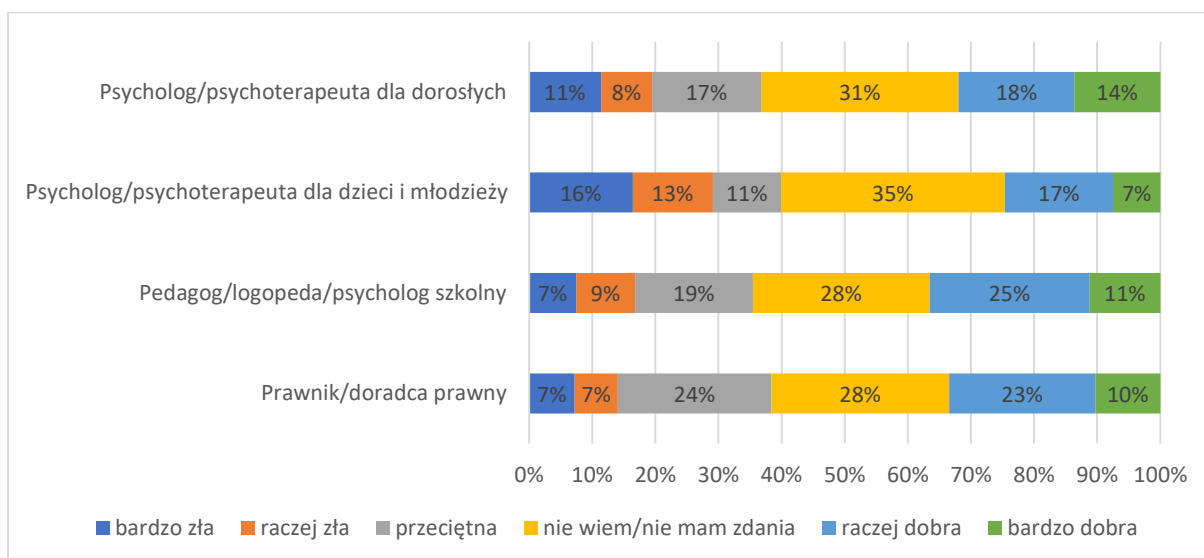

Źródło: *Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.*

W ocenach dostępności poszczególnych form wsparcia najkorzystniej wypadli pedagodzy, logopedzi i psychologowie szkolni. Oceny raczej dobra i bardzo dobra stanowiły łącznie 36%, co jest najwyższym wynikiem spośród analizowanych specjalistów. Stosunkowo dobrze oceniono także dostępność psychologa lub psychoterapeuty dla dorosłych, gdzie łącznie 32% odpowiedzi miało charakter pozytywny. Wsparcie prawne oceniono umiarkowanie - odpowiedzi pozytywne stanowiły 33%, przy jednoczesnym wysokim udziale ocen przeciętnych i braku zdania. Najniżej w zestawieniu znalazła się pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży, w której odsetek ocen pozytywnych był najniższy, a odpowiedzi negatywne pojawiały się częściej niż w pozostałych kategoriach.

W prezentowanych poniżej wynikach wartości procentowe zostały zaokrąglone do dwóch miejsc po przecinku. Z tego powodu suma kategorii może nieznacznie różnić się od 100%, na przykład wynosząc 99% lub 101%. Jest to powszechnie występujący efekt w badaniach społecznych, wynikający z matematycznego zaokrąglania danych procentowych. Podobne odchylenia pojawiają się rutynowo w analizach statystycznych i nie wpływają na poprawność wyników ani ich interpretację.

Wykres 47. Dostępność i jakość poszczególnych form wsparcia w Gminie Żnin.

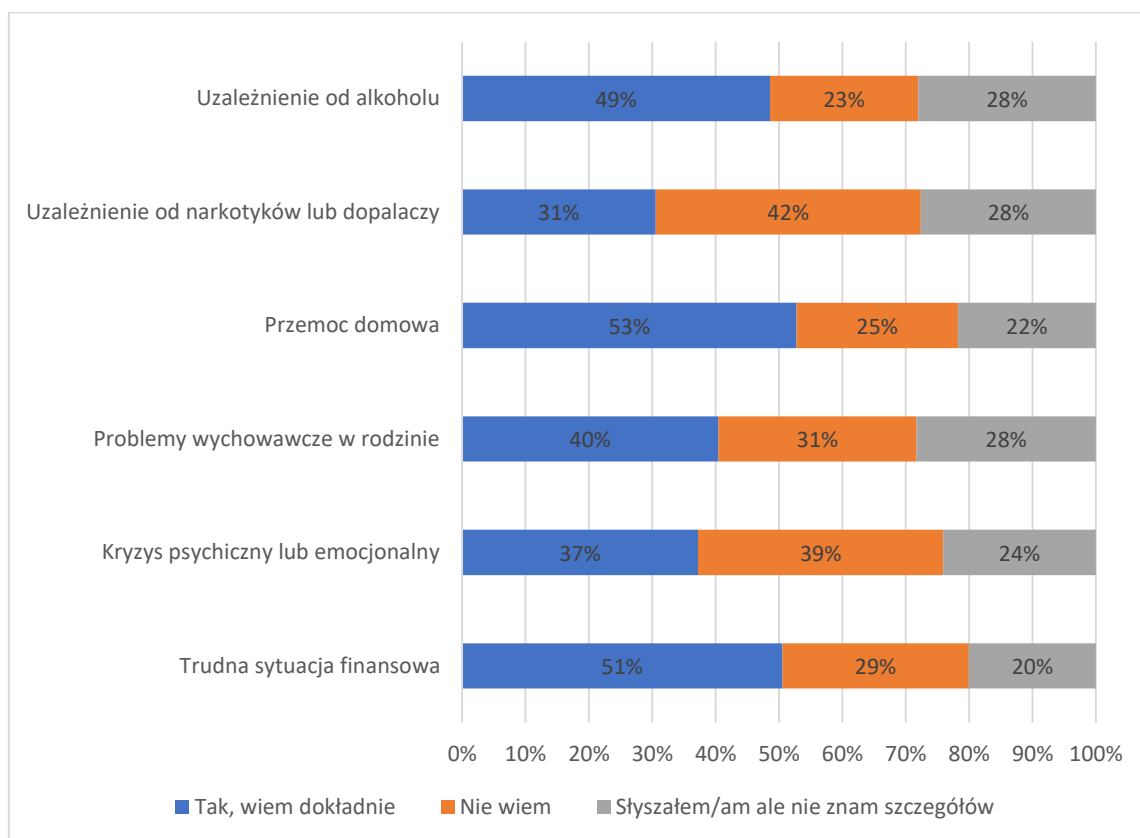

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Następne pytanie dotyczyło tego, czy mieszkańcy wiedzą, gdzie mogą uzyskać bezpłatną pomoc w przypadku różnych trudnych sytuacji. Najczęściej deklarowano znajomość miejsc udzielających wsparcia w sytuacji przemocy domowej (53%) oraz trudnej sytuacji finansowej (51%). Wysoki odsetek wskazań pojawił się także w odniesieniu do pomocy związanej z uzależnieniem od alkoholu, gdzie 49% badanych deklarowało, że wie dokładnie, gdzie jej szukać.

Mniejsza część respondentów wskazywała znajomość miejsc oferujących pomoc w przypadku problemów wychowawczych w rodzinie (40%) oraz kryzysów psychicznych lub emocjonalnych (37%). Najslabiej rozpoznany obszarem była pomoc dotycząca uzależnień od narkotyków lub dopalaczy, w której odsetek odpowiedzi „tak, wiem dokładnie” był najniższy (31%), a odpowiedzi „nie wiem” pojawiały się najczęściej spośród wszystkich analizowanych kategorii.

Wykres 48. Wiedza dotycząca dostępności form bezpłatnej pomocy.

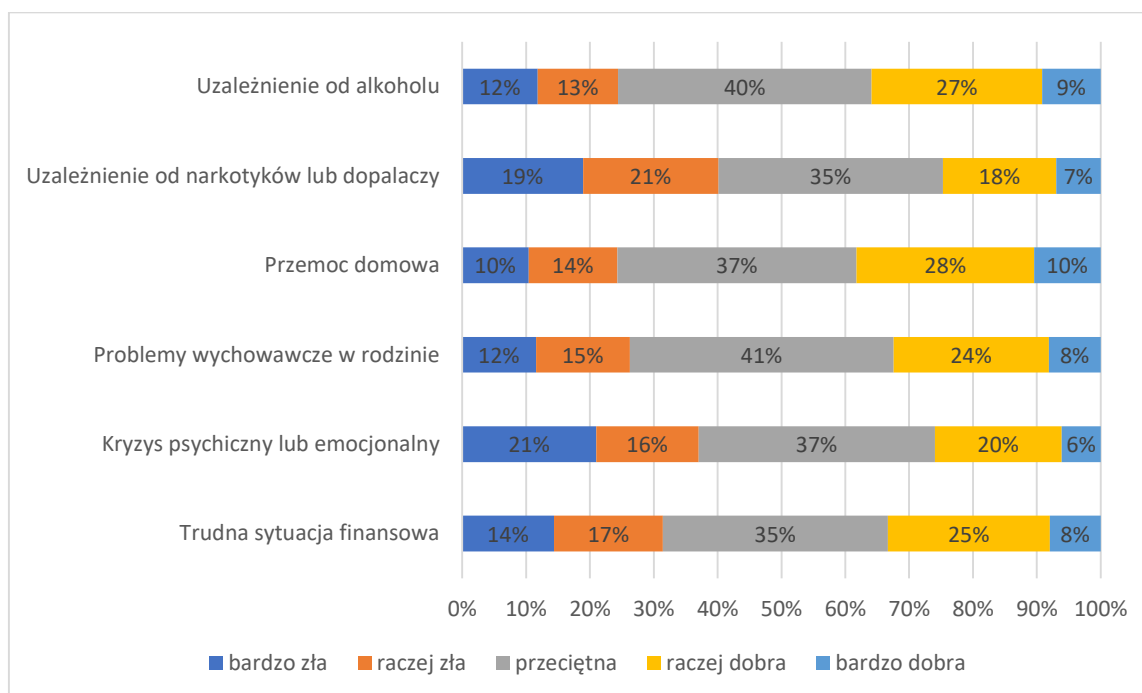

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Następnie zapytaliśmy o dostępność pomocy na terenie gminy w przypadku różnych trudnych sytuacji. W większości kategorii najczęściej pojawiały się odpowiedzi przeciętne, które wskazywało od 35% do 41% respondentów. Stosunkowo najlepiej oceniono dostępność pomocy w sytuacji przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu. W tych obszarach odsetek ocen raczej dobra i bardzo dobra wyniósł odpowiednio 38% i 36%.

Niżej oceniano dostępność pomocy dotyczącej trudnej sytuacji finansowej oraz problemów wychowawczych w rodzinie, gdzie oceny raczej dobra i bardzo dobra wskazywało łącznie odpowiednio 33% i 32% osób. Najślabiej oceniono dostępność wsparcia w przypadku uzależnień od narkotyków lub dopalaczy oraz w sytuacji kryzysu psychicznego lub emocjonalnego. W tych obszarach udział ocen pozytywnych był najniższy (odpowiednio 25% i 26%), a jednocześnie pojawiały się wyższe niż w innych kategoriach odsetki ocen negatywnych, szczególnie w przypadku kryzysu psychicznego.

Wykres 49. Ocena dostępności poszczególnych form pomocy.

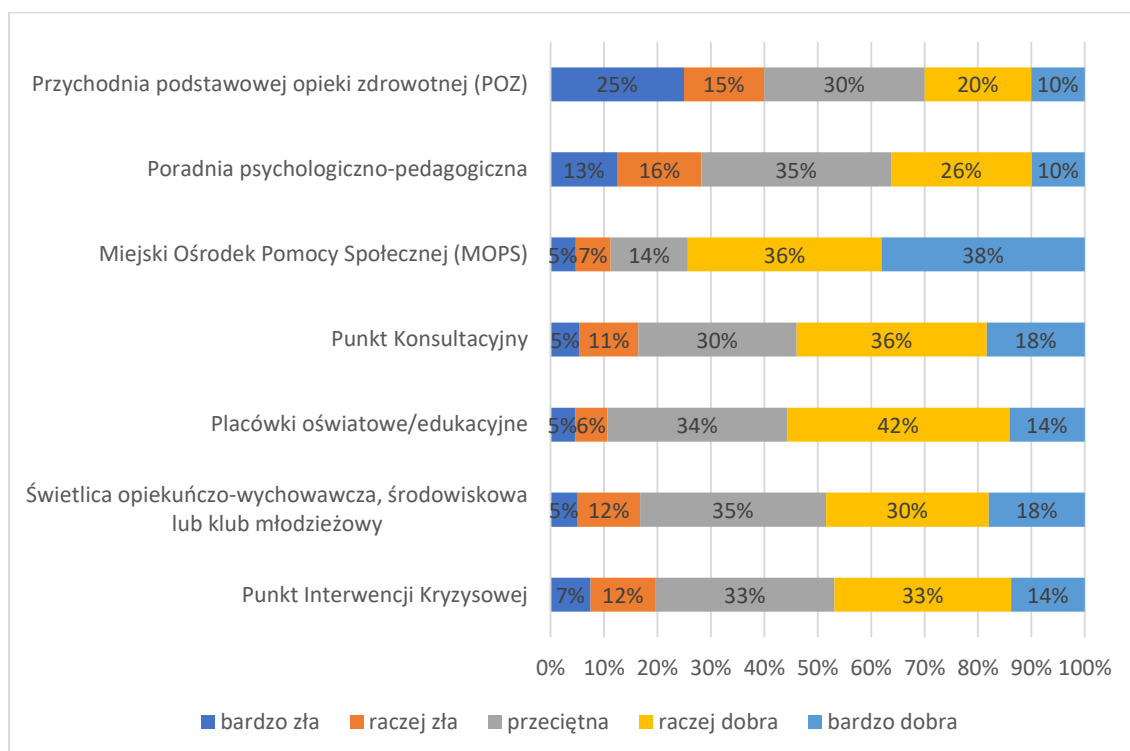

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Następne pytanie dotyczyło oceny dostępności różnych placówek działających na terenie gminy. Najwyżej oceniono dostępność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdzie łącznie 74% odpowiedzi miało charakter pozytywny (raczej dobra lub bardzo dobra). Stosunkowo dobrze oceniono także placówki oświatowe oraz Punkt Konsultacyjny, gdzie odsetek ocen dobrych wyniósł odpowiednio 56% i 54%.

Dostępność poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz świetlic opiekuńczo-wychowawczych oceniano łagodniej – przeważały tu odpowiedzi przeciętna, a udział ocen pozytywnych mieścił się w granicach 36–48%. Najniżej oceniono dostępność podstawowej opieki zdrowotnej, w której odsetek ocen pozytywnych wyniósł 30%, a jednocześnie pojawiały się najwyższe w zestawieniu wskazania ocen negatywnych.

Wykres 50. Ocena dostępności poszczególnych placówek na terenie Gminy Żnin.

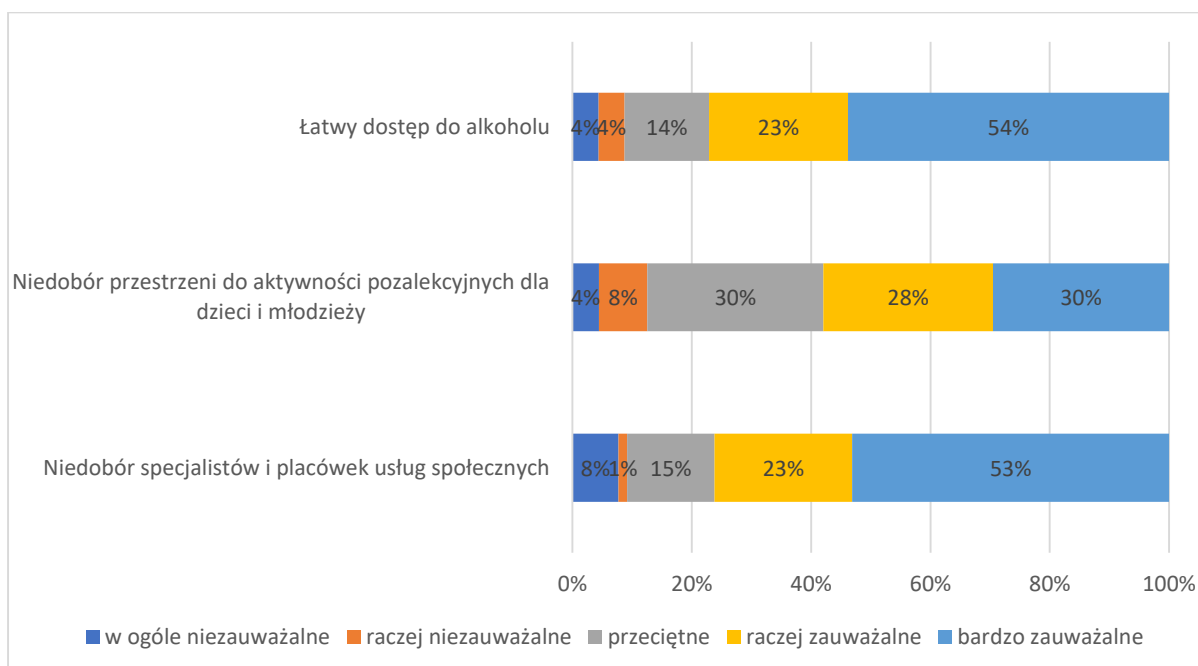

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Następne pytanie dotyczyło tego, w jakim stopniu mieszkańcy zauważają wybrane problemy na terenie gminy. Najbardziej dostrzegalny okazał się łatwy dostęp do alkoholu – łącznie 77% odpowiedzi wskazywało, że problem jest zauważalny lub bardzo zauważalny. Podobnie oceniano niedobór specjalistów i placówek usług społecznych, gdzie 76% respondentów postrzega ten problem jako widoczny.

Nieco niżej, choć nadal wyraźnie, oceniono niedobór przestrzeni do aktywności pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. W tym przypadku łącznie 58% badanych wskazało, że problem jest zauważalny.

Wykres 51. Ocena poszczególnych problemów na terenie Gminy.

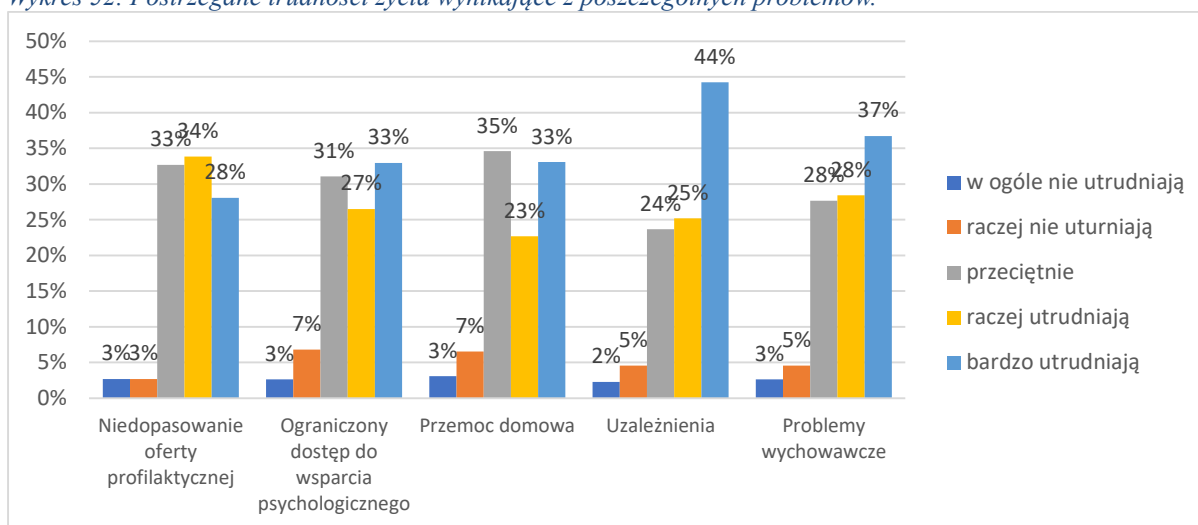

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, w jakim stopniu wybrane zjawiska mogą utrudniać życie mieszkańców i rozwój gminy. Najbardziej obciążające okazały się uzależnienia – łącznie 69% respondentów wskazało, że zjawisko to raczej utrudnia lub bardzo utrudnia funkcjonowanie społeczności. Wysoko oceniono również wpływ problemów wychowawczych (łącznie 65%) oraz ograniczonego dostępu do wsparcia psychologicznego i specjalistycznego (60%).

Na podobnym poziomie oceniano niedopasowanie oferty profilaktycznej i edukacyjnej do potrzeb młodzieży oraz przemoc domową. W tych obszarach dominowały oceny przeciętne lub wskazujące na umiarkowane utrudnienia, a odsetki ocen bardzo utrudniających były niższe niż w przypadku uzależnień.

Wykres 52. Postrzegane trudności życia wynikające z poszczególnych problemów.

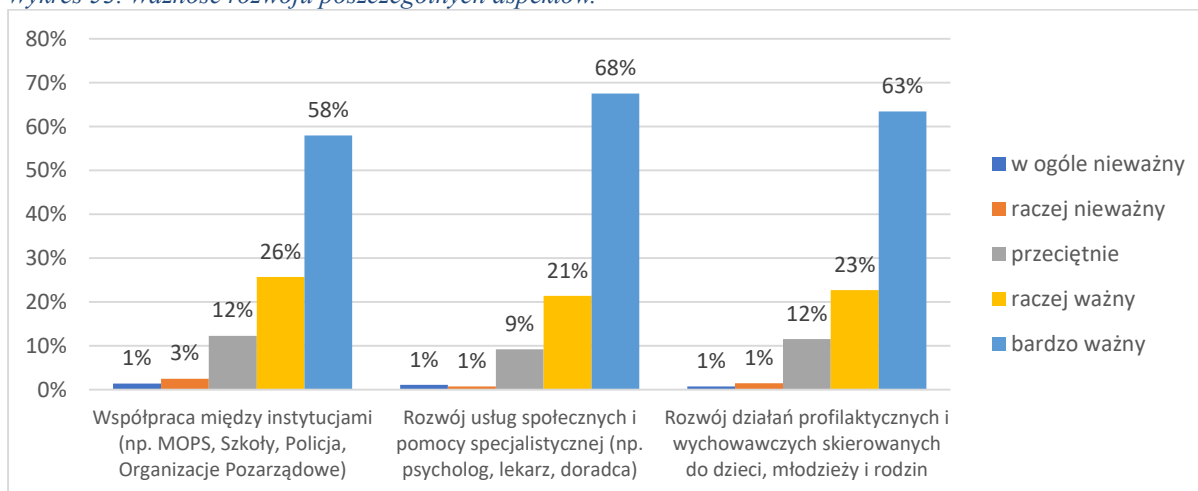

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

W następnym pytaniu poproszono mieszkańców o ocenę ważności rozwoju wybranych obszarów związanych z jakością życia w gminie. Wszystkie analizowane kierunki działań oceniono jako istotne. Najwyżej wskazano rozwój usług społecznych i pomocy specjalistycznej – łącznie 89% respondentów uznało go za ważny lub bardzo ważny.

Wysoko oceniono także rozwój działań profilaktycznych i wychowawczych kierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin (86%) oraz współpracę międzyinstytucjonalną (84%). Odsetki odpowiedzi wskazujących na niską wagę tych działań były znikome.

Wykres 53. Ważność rozwoju poszczególnych aspektów.

Źródło: Badanie potrzeb i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin 2025 r.

3.3. Analiza SWOT dotycząca problemów społecznych w Gminie Żnin

Analiza SWOT to syntetyczne podsumowanie wyników diagnozy, w którym zestawia się czynniki **wewnętrzne** – mocne strony (S) i słabości (W) Gminy, z **zewnętrznymi** – szansami (O) i zagrożeniami (T) płynącymi z otoczenia. Macierz SWOT powstaje na podstawie danych ilościowych i jakościowych zebranych w badaniu (ankiety, dane zastane, wywiady), a także opinii kluczowych interesariuszy. Jej celem jest uchwycenie najbardziej istotnych czynników sprzyjających lub utrudniających realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskazanie pól, w których trzeba wzmacniać potencjał lub minimalizować ryzyko. Wyniki analizy stanowią pomost między częścią diagnostyczną a rekomendacjami: pomagają ustalić priorytety działań, dobierać adekwatne programy profilaktyczne i ustalać mierzalne cele w strategiach rozwiązywania problemów społecznych. Dzięki klarownemu podziałowi na cztery kategorie SWOT pozwala szybko zorientować się w sytuacji, a jednocześnie zachować kompleksowe ujęcie czynników wpływających na dobrostan mieszkańców.

S – mocne strony	W – słabe strony
Zwiększająca się aktywność GKRPA – rośnie liczba rozmów motywujących, wniosków do sądu o leczenie odwykowe oraz udział w grupach diagnostyczno-pomocowych.	Niedostateczna wiedza młodych na temat działania substancji – część uczniów uznaje alkohol w piwie za „mniej groźny”, co wskazuje na potrzebę intensywniejszej edukacji.
Systematycznie prowadzone diagnozy społeczne – gmina dysponuje aktualnymi wynikami badań dotyczących uczniów, dorosłych mieszkańców oraz jakości życia, co umożliwia planowanie działań w oparciu o dane.	Rosnąca liczba problemów zdrowotnych i socjalnych w MOPS – wzrost przypadków długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
Dobrze funkcjonujący system instytucjonalny – obecność MOPS, GKRPA, Punktu Konsultacyjnego oraz realizacja pracy socjalnej, asystentury rodziny i procedury „Niebieskie Karty”, które działają w sposób ciągły i udzielają rosnącej liczby porad.	Relatywnie wysoka dostępność punktów sprzedaży alkoholu – 200 dorosłych na jeden punkt sprzedaży, co stanowi wynik niższy niż średnia krajowa.
Współpraca instytucji lokalnych – szkoły, MOPS, GKRA, Policja, ośrodki zdrowia oraz organizacje społeczne współuczestniczą w systemie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.	Występowanie zachowań ryzykownych związanych z Internetem – wielu uczniów deklaruje długie korzystanie z urządzeń ekranowych, zaniedbywanie obowiązków oraz objawy niepokoju przy braku dostępu do sieci.

	Problemy związane z alkoholem w przestrzeni publicznej najczęściej wskazywane są głośne zachowania młodzieży, awantury i akty wandalizmu związane ze spożywaniem alkoholu.
O – szanse	T – zagrożenia
Możliwość rozszerzenia działań profilaktycznych na podstawie aktualnych diagnoz – gmina dysponuje rzetelnymi danymi umożliwiającymi precyzyjne kierowanie działań.	Starzenie się społeczeństwa i wzrost obciążenia systemu wsparcia – rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększa zapotrzebowanie na pomoc i usługi zdrowotne.
Wzrost świadomości społecznej i oczekiwań mieszkańców – większość dorosłych deklaruje potrzebę działań podejmowanych przez gminę w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Możliwe zwiększanie się skali problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi – intensywne korzystanie z Internetu i urządzeń ekranowych wśród uczniów zwiększa ryzyko dalszego narastania tych zjawisk.
Rosnące zainteresowanie tematem dobrostanu psychicznego – otwiera przestrzeń dla działań z zakresu zdrowia psychicznego, uzależnień behawioralnych i edukacji emocjonalnej.	Dostępność alkoholu i wyrobów nikotynowych dla młodzieży – część uczniów deklaruje samodzielny zakup, a dorośli wskazują na wzrost ogólnego spożycia alkoholu w gminie.
Potencjał współpracy międzyinstytucjonalnej – możliwość rozwijania działań partnerskich między szkołami, MOPS, GKRPA, Policją i placówkami zdrowia.	Wzrost liczby rodzin doświadczających przemocy lub trudności opiekuńczo-wychowawczych zwiększa zapotrzebowanie na specjalistyczne wsparcie i interwencję.

IV. Realizacja Programu

Realizacja Programu stanowi jedno z zadań własnych Gminy Żnin. Głównym realizatorem i koordynatorem realizacji Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żninie (dalej: MOPS). Zadania Programu będą realizowane lub współrealizowane przez następujące podmioty:

- 1) Urząd Miejski w Żninie (dalej: UM)
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie (dalej: GKRPA);
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Żninie (dalej: KPP);
- 4) Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie (dalej: MiPBP);

- 5) Żniński Dom Kultury (dalej: ŻDK);
- 6) Placówki oświatowe, w tym: publiczne szkoły podstawowe (dalej: SP), Niepubliczne szkoły podstawowe (dalej: NSP), Przedszkola publiczne (dalej: PP), Niepubliczne przedszkola (NP), świetlice opiekuńczo-wychowawcze (ŚOW), szkoły ponadpodstawowe (SPP);
- 7) Placówki/Zakłady Opieki Zdrowotnej (dalej: SPZOZ, NZOP);
- 8) Organizacje pozarządowe (dalej: NGO);
- 9) Partnerzy zewnętrzni, biznesowi, indywidualni realizatorzy, kluby i stowarzyszenia sportowe (dalej: PZ);

Adresatami podejmowanych działań są mieszkańcy Gminy Żnin, a w szczególności:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie, kadra pedagogiczna;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
- 4) osoby uzależnione i pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy;
- 5) rodziny osób z problemem alkoholowym;
- 6) osoby uzależnione lub sięgające po narkotyki i nowe substancje psychoaktywne,
- 7) osoby współuzależnione w obszarze narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych,
- 8) osoby dotknięte uzależnieniami behawioralnymi,
- 9) osoby doznające przemocy domowej;
- 10) osoby ze środowisk zmarginalizowanych lub/i narażone na czynniki ryzyka związane z zaburzeniami psychicznymi;
- 11) pracownicy podmiotów działających na terenie gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

V. Cele i zadania Programu

Cel główny: Ograniczenie negatywnych skutków związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnymi wśród mieszkańców Gminy Żnin.

Osiągnięcie celu głównego będzie wytyczone przez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) upowszechnianie wiedzy i informacji w zakresie profilaktyki uzależnień, treściowo dopasowanych do odbiorców (dzieci, młodzież, rodzice, seniorzy),
- 2) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób w kryzysie lub zagrożonych wykluczeniem,
- 3) prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, wychowawczych oraz edukacyjnych na rzecz lokalnej społeczności z wykorzystaniem jej zasobów, w oparciu o aktualną wiedzę naukową, „dobre praktyki” innych gmin, a także doświadczenia z dotychczasowych realizacji analogicznych zadań,
- 4) rozwijanie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej, jak również osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz ich opiekunów.

Powyższe cele są w swoich założeniach zgodne z celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, którym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu, a także z jego celem operacyjnym nr 2 obejmującym: Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Zadania ujęte do realizacji:

- 1) edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
- 2) edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
- 3) poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
- 4) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;

- 5) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej;
- 6) redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich;
- 7) wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej;
- 8) zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu;
- 9) zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- 10) realizacja zadań na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Cele te będą realizowane za pomocą wyszczególnionych w poniższej tabeli zadań.

Cele szczegółowe	Zadania i Realizacja	Wskaźniki
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób zagrożonych problemem uzależnień, uzależnionych, współuzależnionych, ofiar i sprawców przemocy.	1. Prowadzenie i finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego	1. Liczba osób korzystających z pomocy. 2. Liczba udzielonych porad w podziale na kategorie odbiorców.
	2. Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, pomoc w prowadzeniu grup wsparcia dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.	1. Liczba osób korzystających z pomocy. 2. Liczba udzielonych porad w podziale na kategorie odbiorców.
	3. Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w tym programów rekomendowanych.	1. Liczba edycji programów. 2. Liczba osób objętych programami.

	<p>4. Świadczenie wsparcia terapeuty ds. uzależnień w Domu Pomocy Społecznej w Podobowicach.</p> <p>Realizacja: MOPS i GKRPA, SP, NSP, DPS w Podobowicach</p>	<p>1. Liczba osób korzystających ze wsparcia</p>
<p>2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą.</p>	<p>1. Prowadzenie Świetlic Opiekuńczo - Wychowawczych.</p> <p>2. Udzielanie pomocy prawnej dla rodzin zagrożonych problemem uzależnień.</p> <p>3. Udzielanie wsparcia członkom rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, kierowanym lub zgłaszającym się indywidualnie do GKRPA.</p> <p>4. Motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia.</p> <p>5. Realizacja projektów socjalnych skierowanych do osób zagrożonych zjawiskiem problemem uzależnień.</p> <p>Realizacja: MOPS, GKRPA</p>	<p>1. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach.</p> <p>1. Liczba osób oraz udzielonych porad prawnych.</p> <p>1. Liczba osób zaproszonych/ przybyłych na posiedzenie GKRPA</p> <p>1. Liczba osób deklarujących podjęcie leczenia.</p> <p>1. Liczba projektów</p> <p>2. Liczba osób objętych projektem.</p>
<p>3. Podnoszenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.</p>	<p>1. Finansowanie bieżącej działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w Żninie dla osób doświadczających przemocy domowej.</p>	<p>1. Liczba osób korzystających z pomocy.</p> <p>2. Liczba udzielonych porad w rozbiu na ich rodzaj wsparcia.</p>

	<p>2. Zapewnienie profesjonalnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom doświadczającym przemocy, wychowującym się w rodzinach gdzie występuje problem alkoholowy oraz ich rodzinom.</p> <p>3. Finansowanie „Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii – Pogotowie dla Ofiar Przemocy Domowej”.</p> <p>4. Wspieranie, finansowanie, prowadzenie działań profilaktycznych z obszaru przemocy rówieśniczej oraz domowej</p> <p>Realizacja: MOPS</p>	<p>1. Liczba osób korzystających z pomocy. 2. Liczba udzielonych porad w rozbiciu na osoby dorosłe i dzieci.</p> <p>1. Kwota dofinansowania „Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii”.</p> <p>1. Liczba i rodzaj działań zrealizowanych. 2. Liczba bezpośrednich i pośrednich odbiorców działań</p>
<p>4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.</p>	<p>1. Wspieranie, finansowanie, prowadzenie działań profilaktycznych, w tym.: szkolnych programów profilaktycznych, zajęć rekreacyjno – sportowych, kulturalno – oświatowych z elementami profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Żnin, jako formy zagospodarowania czasu wolnego, alternatywnych wobec stosowania substancji psychoaktywnych.</p> <p>2. Kontynuacja Kampanii profilaktycznych m. in.: - „Zachowaj Trzeźwy Umysł” adresowanych do uczniów szkół podstawowych i ich opiekunów, nauczycieli oraz społeczności lokalnej.</p> <p>3. Zakup materiałów edukacyjnych związanych z realizacją zadań określonych w programie.</p>	<p>1. Liczba i rodzaj działań zrealizowanych. 2. Liczba bezpośrednich i pośrednich odbiorców działań.</p> <p>1. Liczba szkół i uczniów, które uczestniczyły w kampanii</p> <p>1. Liczba zakupionych i przekazanych</p>

	<p>4. Wspieranie i dofinansowywanie edukacji rodziców i pracowników oświaty w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży w utrzymaniu abstynencji oraz kształtowaniu atmosfery społecznej negującej nadmierne używanie alkoholu.</p> <p>5. Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.</p> <p>6. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.</p> <p>7. Realizacja programów profilaktyki z zachowaniem standardów jakości programów profilaktycznych, z pierwszeństwem dla tzw. programów rekomendowanych.</p> <p>8. Realizacja projektów socjalnych skierowanych do osób zagrożonych zjawiskiem uzależnień od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych.</p> <p>Realizacja: MOPS, UM, SP, NSP, SPP, GKRPA, KPP, ŻDK, MiPBP, NGO.</p>	<p>odbiorcom materiałów.</p> <p>1. Liczba odbiorców szkoleń, konferencji, wydarzeń itp.</p> <p>1. Liczba przekazanych informacji/ przeprowadzonych kampanii, wydarzeń.</p> <p>1. Liczba sprzedawców biorących udział w szkoleniu.</p> <p>1. Liczba szkół i uczniów objętych programem.</p> <p>1. Liczba projektów i osób objętych projektem.</p>
<p>5. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-</p>	<p>1. Wspieranie, dofinansowanie, prowadzenie działań profilaktycznych, w tym szkolnych programów profilaktycznych.</p> <p>2. Udział w kampaniach profilaktycznych</p>	<p>1. Liczba i rodzaj działań zrealizowanych.</p> <p>1. Liczba</p>

<p>- edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych.</p>	<p>upowszechniająco- informujących z zakresu uzależnień behawioralnych dla młodzieży, ich rodziców oraz mieszkańców gminy.</p> <p>3. Zakup materiałów edukacyjnych związanych z realizacją zadań określonych w programie.</p> <p>4. Wspieranie i dofinansowywanie edukacji rodziców i pracowników oświaty w zakresie budowania postaw i wzorców w stosunku do uzależnień behawioralnych.</p> <p>5. Realizacja projektów socjalnych skierowanych do osób zagrożonych zjawiskiem uzależnień behawioralnych.</p> <p>Realizacja: MOPS, UM, SP, NSP, SPP, GKRPA, KPP, ŻDK, MiPBP, NGO</p>	<p>bezpośrednich i pośrednich odbiorców działań.</p> <p>1. Liczba szkół i uczniów, które otrzymały materiały w ramach kampanii.</p> <p>2. Liczba mieszkańców, którym wydane zostały materiały.</p> <p>1. Liczba zakupionych i przekazanych odbiorcom materiałów.</p> <p>2. Liczba odbiorców szkoleń, konferencji itp.</p> <p>1. Liczba projektów i osób objętych projektem.</p>
<p>6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych i przemocy</p>	<p>1. Współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy Żnin oraz organizacjami sportowymi i kulturalno – oświatowymi w zakresie realizacji zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, szczególnie z grup podwyższonego ryzyka.</p> <p>2. Współpraca z Oddziałem Rejonowym PCK w Żninie w zakresie prowadzenia działalności edukacyjnej (broszury,</p>	<p>1. Liczba i rodzaj działań zrealizowanych.</p> <p>2. Liczba odbiorców bezpośrednich i pośrednich.</p> <p>1. Liczba wydanych materiałów.</p>

	<p>poradniki, ulotki) w jadłodajni, z której korzystają osoby i rodziny zagrożone problemem uzależnień.</p> <p>3. Porozumienia/umowy dotyczące świadczenia w postaci schronienia w noclegowniach w ramach przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu przez osoby bezdomne.</p> <p>Realizacja: MOPS, UM, ŻDK, SP, NSP, GKRPA, PCK, MiPBP, Rady Sołeckie, Rady Osiedli, NGO</p>	<p>1. Liczba porozumień/ umów.</p> <p>2. Liczba osób korzystający z pomocy</p>
<p>7. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p>	<p>1. Realizacja kontroli przez zespół ds. przestrzegania prawa i kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych GKRPA w stosunku do podmiotów handlujących napojami alkoholowymi pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.</p> <p>2. Dokonywanie kontroli oraz wydawanie postanowień o zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwale Rady Miejskiej.</p> <p>Realizacja: GKRPA</p>	<p>1. Liczba wykonanych kontroli.</p> <p>2. Liczba wniosków o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.</p> <p>1. Liczba wydanych postanowień.</p>
<p>8. Zapewnienie działania GKRPA.</p>	<p>1. Pokrywanie kosztów sądowych w postępowaniu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.</p> <p>2. Wydawanie opinii przez biegłych sądowych i specjalistów w dziedzinie uzależnień, zdrowia psychicznego, orzekających w sprawie zespołu zależności alkoholowej.</p> <p>3. Szkolenia członków GKRPA.</p>	<p>1. Liczba wniosków skierowanych do sądu.</p> <p>1. Liczba uzyskanych opinii biegłych.</p> <p>2. Liczba osób deklarujących podjęcie terapii odwykowej wskutek działań GKRPA.</p> <p>1. Liczba członków</p>

	<p>4. Wynagrodzenia członków GKRPA.</p> <p>Realizacja: MOPS, GKRPA</p>	<p>GKRPA korzystających ze szkoleń.</p> <p>1. Listy posiedzeń całej komisji oraz zespołów.</p>
--	--	--

VI. Źródła i zasady finansowania zadań

1. Finansową podstawę realizacji będą stanowić dochody własne Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Wydatki przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określa preliminarz opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu gminy w dziale 851 - ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdziale 85153 –przeciwdziałanie narkomanii.
3. Suma kwot z poszczególnych zadań proponowanych na kolejny rok kalendarzowy do finansowania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest odzwierciedleniem corocznych planowanych wpływów z tytułu pobranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatków w ramach środków własnych gminy. W miarę posiadanych środków może nastąpić poszerzenie bądź zmniejszenie zadań jak również koszty ich realizacji mogą ulec zmianie.
4. Koszty realizacji Programu mogą też być pokrywane z innych źródeł, takich jak środki własne odbiorców czy partnerów zewnętrznych. W szczególności mogą być w tym celu wykorzystywane opłaty z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpkowe”), jednak wyłącznie na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

5. Zlecenie zadań ujętych w Programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zlecenie zadań gminnym jednostkom organizacyjnym może nastąpić w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.
6. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych wynikających z niniejszego Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy.
7. Podmioty realizujące zadania programu:
 - a. składają sprawozdanie z realizacji zadania do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie,
 - b. są zobowiązane do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle finansowania zadania, w tym w szczególności na materiałach informacyjnych, stronach internetowych, mediach społecznościowych; informacja powinna zawierać sformułowanie: „Zadanie współfinansowane/finansowane ze środków Gminy Żnin w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”.

VII. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a także dobrymi praktykami w tym zakresie można wyszczególnić następujące obszary funkcjonowania Komisji:

- 1) wykonywanie zadań nałożonych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawą o zdrowiu publicznym.
- 2) udział w opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Żnin,
- 3) prowadzenie postępowań zmierzających do spowodowania poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu,
- 4) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności:
 - zasad usytuowania na terenie Gminy Żnin, miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 5) kontrola przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- 6) kierowanie osób uzależnionych, które nie zgodziły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie się leczeniu odwykowemu na badanie przez biegłego - specjalistę psychoterapii

uzależnień oraz lekarza psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazaniu rodzaju zakładu leczniczego,

- 7) kierowanie wniosków do Sądu o zobowiązanie do odbycia leczenia odwykowego,
- 8) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 9) prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia o nadużywaniu alkoholu,
- 10) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- 11) organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych,
- 12) udział w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych w związku z prowadzonymi procedurami „Niebieska Karta” w stosunku do osób, które zgłoszone zostały do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie.

W ramach ciągłego doskonalenia działań Komisji oraz w celu zwiększenia efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na realizację Programu członkowie GKRPA w Żninie podejmują działania w zakresie efektywności, takie jak:

- a. Prowadzenie przez zespół ds. kontaktu z osobami uzależnionymi indywidualnych rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu przez oraz ich rodzinami. Taka struktura może umożliwić bardziej indywidualne i skoncentrowane podejście do problemów uzależnienia, co może przyczynić się do zwiększenia skuteczności działań profilaktycznych i interwencyjnych.
- b. Organizacja szkoleń dla członków GKRPA wraz z pracownikiem UM odpowiedzialnym za zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w zakresie prowadzenia kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń na obrót alkoholem. Taka wiedza i umiejętności mogą przyczynić się do lepszego monitorowania i egzekwowania przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu, co z kolei może mieć pozytywny wpływ na zwiększenie dochodów z opłat wnoszonych z tego tytułu do UM.
- c. Ścisła współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w Żninie. Wiele przypadków przemocy domowej jest ściśle powiązanych z problemami alkoholowymi, a współpraca między tymi dwoma zespołami może przynieść korzyści zarówno w zakresie efektywności działań, jak i w optymalizacji wykorzystania dostępnych środków.

Taka międzysektorowa współpraca może obejmować wspólne planowanie i realizację działań profilaktycznych, wymianę informacji i doświadczeń, a także koordynację działań

interwencyjnych. Wspólne działania mogą również przyczynić się do lepszego zrozumienia złożonych przyczyn i skutków przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu, co z kolei może prowadzić do bardziej skutecznych i celowanych interwencji. Komisja powinna rozważyć, w jaki sposób taka współpraca mogłaby zostać zorganizowana i jakie korzyści mogłaby przynieść, zarówno dla efektywności działań, jak i dla optymalizacji wykorzystania środków budżetowych. Współpraca ta może również przyczynić się do lepszego zrozumienia potrzeb społeczności lokalnej i bardziej kompleksowego podejścia do problemów związanych z alkoholizmem i przemocą domową w Gminie.

Komisja powinna dokładnie przeanalizować te propozycje i ocenić, czy ich wdrożenie będzie korzystne i zgodne z celami Programu. Wprowadzenie tych zmian może przyczynić się do zwiększenia efektywności działań Komisji oraz potencjalnego zwiększenia środków w budżecie przeznaczonym na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych, co umożliwi realizację szerszego zakresu działań profilaktycznych i interwencyjnych w gminie.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żninie

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Członkom GKRPA za udział w pracach – posiedzeniach komisji i podkomisji przysługuje wynagrodzenie.
2. Warunkiem otrzymania wynagrodzenia określone w pkt. 1 jest udział w pracy, co najmniej jednego posiedzenia komisji w miesiącu kalendarzowym.
3. Członkom przysługuje dodatkowe wynagrodzenie określone w pkt. 2 za udział w pracach podkomisji.
4. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji przysługuje w przypadku, gdy będzie się ono odbywać poza godzinami pracy i będzie wypłacane na podstawie listy obecności zatwierdzonej przez Przewodniczącą Komisji, a podczas jego nieobecności przez jego zastępcę.
5. Wysokość wynagrodzenia ustala się w wysokości 325,00 zł miesięcznie dla:
 - a) członków głównej komisji, w skład której wchodzi przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz i dwóch członków komisji,

- b) członków zespołu ds. kontaktu z osobami uzależnionymi, w skład którego wchodzi przewodniczący, sekretarz i członek komisji,
 - c) członków zespołu ds. przestrzegania prawa i kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w skład którego wchodzi zastępca przewodniczącego i członek komisji.
6. W razie nieobecności jednego z członków zespołów zastępstwa pełni osoba wyznaczona ze składu komisji.
7. Członkom Komisji delegowanym na szkolenia przysługuje zwrot kosztów podróży określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

IX. Monitoring oraz ewaluacja programu

Systematyczne monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie Gminy polegają w szczególności na:

- a) ewaluacji realizowanych działań;
- b) analizie sprawozdań z realizacji poszczególnych zadań;
- c) przygotowywaniu przez GKRPA Informacji do rocznej sprawozdawczości z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Rady Gminy Żnin;
- d) przygotowanie rocznej informacji (sprawozdania) o zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego dla Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (formularz KCPU G-1) do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy oraz Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.

Monitoring realizacji Programu będzie przeprowadzany raz w roku, po zakończeniu okresu sprawozdawczego, tj. do końca pierwszego kwartału roku następnego.

Odpowiedzialny za monitoring będzie zespół wdrożeniowy w składzie:

1. Koordynator zespołu – Kierownik Działu Pomocy Rodzinie w MOPS w Żninie. Zadaniem koordynatora jest nadzór bieżący nad realizacją programu, kontrola środków finansowych, bieżący kontakt z członkami zespołu w zależności od potrzeb.
2. Pedagogzy szkolni – nadzór nad programami prowadzonymi w szkołach, typowanie grup dzieci i rodziców.
3. Sekretarz GKRPA – działania informacyjne w zakresie proponowanych form pomocy, bezpośredni kontakt ze służbami socjalnymi, zbieranie informacji.

Ewaluacja Programu obejmuje systematyczne, konsekwentne zbieranie danych oraz ich analizę i interpretację, w celu sprawdzenia czy działania zaplanowane w Programie zostały przeprowadzone zgodnie z założeniami. Ewaluacja ta może dotyczyć zarówno wyników danego działania, jak też procesu jego implementacji. Ponadto analiza przebiegu realizacji poszczególnych działań w ramach Programu ułatwia zaplanowanie dalszych działań i interpretację efektów ewaluacji wyników Programu. Ewaluacja Programu powinna mieć charakter ciągły i może być dokonywana zarówno przez jego realizatorów lub ewaluatorów zewnętrznych. Do ewaluatorów zewnętrznych zalicza się osoby lub instytucje, które nie są bezpośrednio zaangażowane w realizację Programu, na przykład pracowników ośrodków badawczych, organizacji specjalizujących się w profilaktyce lub firm zajmujących się analizą danych. Ich zadaniem jest niezależne sprawdzenie, czy działania zostały zrealizowane zgodnie z założeniami oraz jakie przyniosły efekty. Mogą to robić poprzez analizę dokumentacji, przegląd sprawozdań, jak i prowadzenie badań ankietowych, wywiadów lub obserwacji.

W przypadku wystąpienia trudności z realizacją jakiegoś zadania zaplanowanego w programie, po przeanalizowaniu możliwości dokonania korekt informacja zostanie przekazana Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żninie, który sprawuje kontrolę nad realizacją Programu.

Lista zadań szczegółowo opisanych w tabeli nie stanowi katalogu zamkniętego. W razie wystąpienia okoliczności uzasadniających realizację zadań nieuwzględnionych w Programie, katalog ten może zostać rozszerzony, pod warunkiem że cele dodatkowych działań będą dotyczyć profilaktyki oraz rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych oraz przemocy.

X. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 -2029

Lp	Zadanie	Źródło finansowania planowanych wydatków	Realizacja (lata)
1.	Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę pracowników na następujących stanowiskach: Wychowawca w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych – 1,5 etatu, (obsługa Świetlic Opiekuńczo-Wychowawczych). Łącznie: 1,5 etatu.	rozdział 85154	2026 - 2029
2.	Zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia: sprzątaczek w Świetlicach Opiekuńczo - Wychowawczych w Brzyskorzystewku, Bożejewiczkach i Jadownikach Rycerskich, palacz w Świetlicy Opiekuńczo-Wychowawczej w Jadownikach Rycerskich.	rozdział 85154	2026-2029 (palacz w sezonie grzewczym)
3.	Zatrudnienie Instruktora terapii uzależnień/terapeuty, psychologów, radcy prawnego w Punkcie Interwencji Kryzysowej i Punkcie Konsultacyjnym w Żninie ul. 700-lecia 36 w ramach umów o świadczenie usług i umów cywilno-prawnych. Prowadzenie zajęć profilaktycznych w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych - zadania zgodnie z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zatrudnienie profilaktyka w ramach umów o świadczenie usług i umów cywilno-prawnych. Świadczenie wsparcia terapeuty ds. uzależnień w Domu Pomocy Społecznej w Podobowicach w ramach umowy o świadczenie usług i umów cywilno-prawnych.	rozdział 85154 rozdział 85153	2026 - 2029

4.	Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (5 członków).	rozdział 85154	2026 - 2029
5.	Stworzenie bezpiecznych warunków do nauki i egzystencji – przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom. Wspieranie i dofinansowanie działań profilaktycznych (w tym.: rekomendowanych programów profilaktycznych).	rozdział 85154 rozdział 85153	2026 - 2029
6.	Finansowanie przeprowadzenia badań i wydania opinii przez biegłych/lekarzy specjalistów, w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego, dotyczących osób skierowanych przez GKRPA. Uiszczanie opłat sądowych w sprawie wniosków do sądu o podjęcie leczenia odwykowego osób, kierowanych przez GKRPA.	rozdział 85154	2026 - 2029
7.	Finansowanie „Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii – Pogotowie dla Ofiar Przemocy Domowej.	rozdział 85154	2026 - 2029
8.	Dofinansowanie do wydarzeń rekreacyjno – sportowych, kulturalno-oświatowych, promujących zdrowy styl życia, konkursów o tematyce uzależnień oraz przemocy.	rozdział 85154 rozdział 85153	2026 - 2029
9.	Udział w ogólnokrajowych i regionalnych kampaniach związanych z profilaktyką uzależnień.	rozdział 85154 rozdział 85153	2026 - 2029
10.	Regulowanie łącznych kosztów związanych z utrzymaniem niżej wymienionych placówek tj. energia elektryczna, ogrzewanie co, woda i inne w 3 świetlicach opiekuńczo – wychowawczych, Punkcie Konsultacyjny i Punkcie Interwencji Kryzysowej.	rozdział 85154	2026 - 2029
11.	Udział w szkoleniach kierownika Działu Pomocy Rodzinie, członków GKRPA, pracowników socjalnych.	rozdział 85154	2026 - 2029

12.	Organizacja szkoleń/warsztatów dla pedagogów i rodziców w zakresie problematyki uzależnień, przemocy udział w realizowaniu programów rekomendowanych.	rozdział 85154	2026 - 2029
13.	Zakup materiałów i usług związanych z prowadzeniem placówek w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, PK i PIK: zakup przyborów szkolnych i innych materiałów i usług niezbędnych do prowadzenia zajęć w świetlicach i w innych placówkach realizujących zadania programu, zakup materiałów niezbędnych do organizowania imprez integracyjnych związanych z profilaktyką wspólnie z placówkami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi, realizacja projektów socjalnych. itp.	rozdział 85154 rozdział 85153	2026 - 2029
14.	Szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych.	rozdział 85154	2026 - 2029
15.	Wspomaganie działalności Oddziału Rejonowego PCK w Żninie w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. Pobyty osób bezdomnych w noclegowniach w ramach przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.	rozdział 85154	2026 - 2029
16.	Regulowanie opłat abonamentowych za łącze internetowe w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych.	rozdział 85154	2026-2029

XI. Podsumowanie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 został opracowany jako spójny i kompleksowy dokument wyznaczający kierunki lokalnej polityki społecznej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz minimalizowania ich negatywnych konsekwencji. Program opiera się na rzetelnych danych pochodzących z Diagnozy Problemów Społecznych dla Gminy Żnin związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą oraz badania potrzeb i jakości życia mieszkańców, co pozwoliło na dostosowanie zaplanowanych działań do rzeczywistych uwarunkowań i skali występujących zjawisk.

Program realizuje zadania własne gminy wynikające z obowiązujących aktów prawnych, w szczególności ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także pozostaje spójny z założeniami ustawy o zdrowiu publicznym i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Jednocześnie jego cele i kierunki działań wpisują się w założenia Narodowego Programu Zdrowia oraz dokumentów strategicznych szczebla wojewódzkiego, zapewniając zgodność lokalnych działań profilaktycznych z krajową i regionalną polityką zdrowotną. Program stanowi kontynuację dotychczas realizowanych działań na terenie Gminy Żnin, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnych uwarunkowań społecznych oraz zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Przyjęte cele i zadania uwzględniają zarówno działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne, jak i wsparcie terapeutyczne, pomoc rodzinom oraz interwencje podejmowane wobec osób doświadczających problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i zachowaniami problemowymi. Istotnym elementem Programu jest również wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na terenie gminy, w tym jednostkami pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wieloletnia perspektywa Programu umożliwia systematyczną realizację zaplanowanych działań, ich monitorowanie i ewaluację, a także wprowadzanie ewentualnych korekt w odpowiedzi na nowe wyzwania społeczne. Program stanowi tym samym podstawę

do prowadzenia spójnych, uporządkowanych i opartych na obowiązujących regulacjach prawnych działań na rzecz poprawy zdrowia, bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców Gminy Żnin.

Uzasadnienie

Uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 wynika z obowiązku nałożonego na gminy art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W procesie opracowania Programu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne, dzięki czemu mieszkańcy Gminy Żnin mieli wpływ na ostateczny kształt dokumentu. W wyznaczonym okresie od 23 marca 2026 r. do 7 kwietnia 2026 r. nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Przyjęcie niniejszego Programu jest niezbędne do prawidłowego wykonania ustawowych zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Dotychczasowy Program obowiązywał do dnia 31 grudnia 2025 r. Podjęcie niniejszej uchwały z mocą wsteczną tj. od dnia 1 stycznia 2026 r. jest niezbędne w celu zachowania ciągłości Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 20 lipca o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.